

Taxa postală plătită în num. No. 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Florescu, lozsvár, da Baron L. Pop (v. Brassai) Telefon: 9-77. Előfizetői listáján: Havonta 118, negyedévesre 600, egészévre 1200. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

II. 8 Budapest

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felső szerkesztő Jámor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 21.

Csatoritók, 1932 szept. 6

5692. FV. XLVII. ÉVF. ELULY. 205. SZÁM

Egy elveszett hónap

A parlament rendkívüli szesszióját eredetileg „sürgős gazdasági és pénzügyi javaslatok” megszavazására hívták össze. A parlament eddig még egyetlen sürgős pénzügyi javaslatot sem szavazott meg. Ezzel szemben két ülést is tartottak naponta, hogy befejezhető legyen az válaszfelirat felett elindított és már-már a végtelen horizontjaiba vesző vitát.

Egy hónap elveszett, Kár érte.

Nemcsak azért, mert ez a hónap sok pénzbe került. De azért is, mert nem volna szabad ilyen hatásos ütköztető adni azoknak a kezébe, akik egyre hangsúlyosabban szónokolnak a diktatura mellett és a parlamentárizmus ellen.

Az uralkodó meg is mondotta a kamara elnökének, hogy igen sokat beszélnek a parlamentben. Lehet, hogy a király tréfásan mondotta ezt, de mindenesetre komolyan gondolta.

Az ország viszont nemcsak komolyan gondolja ezt, de keservesen fizeti is egy elveszett hónap költségeit.

Leszerelés!

Néhány héttel ezelőtt beadvány érkezett a Népszövetséghez. Nagyon fontos beadvány! Amivel már legközelebbi ülésükön fog részletesen foglalkozni a Népszövetség tanácsa.

A beadvány a leszerelést követeli! De egészen komolyan.

Igen, a leszerelést. Az ólomkatonák leszerelését. Azt követeli, hogy a Népszövetség tiltsa be az ólomkatonák gyártását, mert az ólomkatonákkal való játék háborús szellemmel metelyezi meg a gyermekeket.

És tessék csak elgondolni: A gyermekek látják az ólomkatonát, játszanak vele, aztán kedvet kapnak a háborúdira és... Kész a világháború!

Ez aztán világos. Tiszta munka. Ergo: le kell szerelni az ólomkatonákat. És nincs világháború!

Ez viszont logikus.

A bibi csak ott van, hogy nem ezek a gyermekek és nem az ólomkatonák vetítik a jövő megiratlan, fehér lapjaira a háború árnyékát. Hanem a nagy gyermekek: a világpolitikai mesterei, a bölcs diplomaták és az unalmukban türelmetlenkedő tábornokok, akik szeretnék már egy kis katonásdít, egy kis háborúsdi játszani.

Ezek a nagyok pedig éppen a fegyverkezés fokozásáról vitatkoznak most: Lausanne után és a leszerelési konferencia előtt.

Genfben lázasan készülődnek az őszi ülésükre és a leszerelési konferenciára. Königsbergben Schleicher tábornok harcias beszédet tart, Berlinben Neurath báró a német jegyzéket lobogtatja, Párizsban pedig kovácsolják a tankokat, a német egyenjogúság eshetőségére.

Egyszóval készül a leszerelés. És ha a Népszövetség nem is fogja leszerelni a fegyverkezést, a nagy hatalmak, egy azonban bizonyos: Le fogja szerelni a gyermekeket, le fogja szerelni az ólomkatonákat.

Amikor a végletek találkoznak

Mekkában halálra ítélték és kivégezték Abdul Sattar afgán állampolgárt. Mi volt a bűne? Bűne az volt, hogy elzárándokolt a mekkai Kábához, a szent kőhöz, amelyen Mohamed, a próféta aludt annak idején. Ez a kő szent szimbólum: az igazhívők klenódiuma. Aki jó muzulmánként vallja magát, nem akar eddig megtérni a Fény birodalmába, amíg el nem zárándokol a szent kőhöz. Mi már nagyon régen el távolodtunk attól a vallási rajongástól, amely a mohamedánok egy részében olyan virulensen él, amire példa csak régmúlt századokban található. Valamikor Erdély földjén is ilyen buzgó hitélet volt. Krónikák mesélik, hogy az unitárius vallás elterjedésének idején szőlőművesek foly-

„Európát nem lehet talpraállítani konferenciákkal”

Az angol sajtónak nincs jó véleménye a stresai konferenciáról. A francia sajtó még mindig bizakodik a konferencia sikerében

Róma, szeptember 7. Az olasz lapok azt hangoztatják, hogy a stresai konferenciát politikai szempontból nem készítették kielőző módon elő. Emiatt az ipari és a mezőgazdasági konferenciális vámos kérdéseinek lehetősége csak lassan halad előre. A konferencián nehézség az is, hogy sem a nagyhatalmak, sem a dunai államok nem jöttek előre elkészített programmal Stresába. Németország most is azon az állásponton van, hogy minden szóbajövő állammal, csak külön-külön állapodik meg preferenciális kérdésekben, ami ellentétben áll a francia felfogással, amely egységes koncepciót akar keresztülvinni s ennek realizálása nélkül semmiféle pénzügyi támogatás nyújtására sem hajlandó. A preferenciák terén az olaszoknak is az az álláspontjuk, hogy a mai helyzetben erről a problémáról és a gazdasági közlekedésről igen nehéz eredményesen tárgyalni. Az angolok magatartása is tartózkodó. A dunai államok a konferencia esetleges eredményeinek megvalósítására az angliai pénzügyi támogatást aligha remélhetnek.

A varsói agrárblokk a konferencia munkálataiban szolidárisan vesz részt. Rose lengyel delegátus fogja előterjeszteni a plénum elé megfelelő felvilágosítások kíséretében a varsói értekezlet agrárhatározatait.

Ma a konferencián Hollandia, Jugoszlávia és Görögország delegátusai beszéltek az általános vita során, majd Georges Bonnet átadta az elnöklést s hosszú beszédében ismertette a francia hivatalos felfogást.

Európát nem lehet konferenciákkal talpraállítani

A londoni Financial News hangoztatja, hogy Európát konferenciákkal nem lehet talpra állítani. Az egyre sürűbben egymást követő értekezletek többet ártnak, mint használnak, mert a válságban levő államokat elszakítják attól, hogy maguk is keressék az önmagukon való segítés módjait. A lap szerint az agrárállamokat kockázatos dolog azzal biztatni, hogy a mezőgazdasági terményeknek biztosításnak jó árakat, mert még a legszorosabb nemzetközi együttműködéssel sem lehet elérni az agrártermékek mesterséges felhajtásának olyan mértékét, amelyre az államoknak szükségük lenne. A Financial News azt a tanácsot adja, hogy a fizetőképes adósállamok fizessenek, a többiek pedig jelentenek nyíltan fizetésektelenséget, ami által el lehet ke-

tattak hitvitákat. Hogy mennyire objektív és elméleti természetű lehetett az ilyen vita, arra mi sem jellemzőbb, minthogy a krónika szerint ezek a szőlőművesek kapával mentek egymásnak és nem egyszer ketté is hasították egymás fejét. Nincs mit csodálkozni azért, ha Abdul Sattar afgán állampolgárt halálra ítélték és ki is végezték, mert letört egy darabot a szentkőből. A tanulság belőle az, hogy a felvilágosodás és technika nagyon is előrehaladott korszakában még mindig vannak veszedelmes avultságok.

Egy másik esetnek fordított a tanulsága: hogy a legmodernebb elvek közepette is virulens szerepe van a fanatizmusnak. A másik eset ugyanis az, hogy Moszkvában halálra ítélték két soffort, akik részegen behajtottak gépkocsijukkal egy munkástömegbe. A halálos íté-

lődni, hogy újabb kölcsönökkel rontsának saját maguk és hitelezőik helyzetén. A kis államoknak be kell látniok végre, hogy a hitelezők nem szállíthatják le minduntalan követeléseiket és a kamatok tekintetében sem lehet állandó revízió alá vétel szükségességét felvetni velük szemben.

A francia sajtó még mindig optimista

A stresai konferencia várható eredményét illetően még mindig optimista hurokat pengetnek. Az értekezleten ma Stojanoff bolgár, Teleszky magyar és Madgearu román fődelegátusok ismertették országaik helyzetét és speciális kívánságaikat. Hangoztatták az agrárállamoknak nyújtandó preferenciális vámos szükségességét és azt az óhaját juttatták kifejezésre, hogy a nemzetközi kereskedelem élénkítségük és a külországban élő hitelezőkkel szemben fennálló tartozások terhei csökkentessenek.

Madgearu nagy beszédet mondott

Stresa, szeptember 7. A konferencia ma délelőtti ülésén Madgearu iparügyi miniszter, a román delegáció elnöke nagyhatású beszédet tartott, amelyben Románia gazdasági és pénzügyi helyzetét vázolta és rámutatott arra, hogy a világválság következtében milyen hallatlan nehézségekkel kell a román nemzetgazdaságnak megküzdnie. Madgearu kijelentette, hogy a mezőgazdasági államok helyzete lényegesen jobb volna, ha az ipari államok nem tiltották volna el magas behozatali vámosokkal az európai mezőgazdasági államok termékeit.

Madgearu beszédét nagy tapssal fogadták a delegátusok. A román iparügyi miniszternek az összes delegációk vezetői gratuláltak. Madgearu egyébként a stresai konferencián résztvevő agrárállamok blokkja elnökké választotta. Ugyanakkor állandó tikárságot állítottak fel, amelynek élére Roman lengyel külügyminisztériumi gazdasági tanácsost állították.

Oroszország aggódik

Ugyancsak a mai ülésen felszólalt Adam Rose lengyel delegátus is. Politikai körökben élénken kommentálják a szovjet kormány hivatalos lapjában, a moszkvai Izvesztijában megjelent cikket, amely szerint a stresai konferencia nem egyéb, mint a közép- és kelet-európai államok megszervezése Szovjetország ellen.

tet már végre is hajtották. — Oroszországban egy időben az amerikai prohibíciónál is sokkal szigorúbban itélkeztek a szeszitalom áthágói felett. Volt egy idő azonban, amikor szabaddá tették állami érdekből a szeszitalokat, ez a rendszer nagyjából most is fennáll, csak annyit változtattak rajta, hogy szigorúan büntetik azokat, akik kint az uccán, vagy gyülekezetben bárhol is részegnek találtnak. Ha a részegség az emberben kárt tesz, akkor halállal lakol.

Oroszország a másik véglet. Itt az aktív hitért büntetik az embert. Mert a vallást a nép kábítószereinek tartják, a különböző fanatizmusok felidőzőjének. Náluk a fanatizmus másutt tombolja ki magát, de élő valóság. A két eset pedig mindennél plasztikusabban mutatja, hogy a helyes ut a végletek között található.

Az én megismerésem

Írta: FELIX M. WARBURG, az amerikai Joint elnöke.

A véletlen ébresztette fel érdeklődésemet Palesztina iránt. Amikor Judá Magnes, akivel Newyorkban a Joint érdekében együtt dolgoztam, Palesztinába költözött, megkért arra, hogy látogassam meg új lakhelyén. Megígérttem neki, hogy meghívásának eleget fogok tenni. Egyiptomi utam során feleségem juttatta eszembe a Magnesnek tett ígéretet. Be kell vallanom, kedvetlenül szántam rá magamat az ígéret teljesítésére. Mégis átutaztam Palesztinába.

Gyönyörű reggel volt, amikor megérkeztünk. Mielőtt Magneszel találkoztam volna, egy patriárhális megjelenésű öreg ember lépett elém és így szólott: „Látom, hogy ön ma van először Erec Jiszáélben. Évek óta lakom itt. Farmer vagyok és itt hozom önmagunk az év első termő gyümölcseit.” És átadott néhány gyümölcsöt. Mélyen megrendített ez a pillanat és meggyőződtem arról, hogy eddigi magatartásom Palesztinával szemben, — igazságtalan volt. Megtértem.

Mindent elkövettem, hogy mindent lássak. A következő, amit láttam, egy katonai tábor volt egy dombon. A katonák három éve laknak itt teljes egyetértésben a zsidó lakossággal. A katonákkal folytatott beszélgetésből hallottam, hogy nagy szimpátiával viseltetnek a cionista aspirációk iránt.

Jeruzsálemben mentünk, amely gyönyörű naplemente ragyogásában tárult elénk. Amikor lakosztályunkban voltunk, még sokáig beszélgettünk a nap mélyeségek élményeiről. Alig tudtuk bevárni a reggelt. Korán keltünk és Skopus hegyére mentünk fel, a héber egyetem megtekintésére. Tekintetünk a Holt tengerig nyult el a hegyről és megélevedtek előttünk történelmünk eseményei. Ezután a Sirkalmak Falához mentünk. Ez a fal sokkal gyászosabb és szomorubb rámnézve, semhogy turisták látványossági objektuma lehessen.

Hatalmas benyomást tett ránk a héber egyetem, amely rövid fennállása alatt fontos tényezője lett Palesztina zsidó életének. Hisszük, hogy ez a nagy szerű intézmény nemcsak Palesztina, hanem az egész világ zsidóságának életét fogja befolyásolni és új erőt, új lendületet fog adni a zsidó szellemiségnek.

Másnap néhány kolóniát látogattunk meg. Találkoztunk olyan fiukkal és lányokkal, akik ezelőtt szülőországuk egyetemeit látogatták. Most az ut szélén ülnek, kavicsot törnek és vig héber dalokat énekelnek. Kiolthatatlan ez az élmény, amelyet ezek a kötörök és munkások az utakon és a mezőkön ránk gyakoroltak. Nem minden szép a kolóniákon. Rossz házak, sátrak, rossz földek, — de a kolónisták szelleme meszeszerű és minden leirást meghazudtolt.

Könnyes szemekkel mondotta a feleségem: „Te azt fogod hinni, hogy megbolondultam, de szeretnék szert tenni egy kis darabra ebből a földből.” De nekem is ez volt leghőbb kívánságom: egy darabot birni ebből a földből. Földet vettünk és ma büszke tulajdonosai vagyunk egy szép naracs kertnek. Farmernek érzem magam és ahányszor csak tudok, Palesztinába utazom, amely mindig felfrissít és megerősít.

Lord Melchett mutatta meg nagy erejét a zsidó szellem. Melchett elidegenedett a zsidóságtól. Meglátta Palesztinát és megtért. Tibériás mellett vett egy földterületet és beültette. Melchett

VILAG TUKK

6. A integrálék igen ettel a ra, kö- ettől a

6. A gatáson sszigeti a Fer-

6. A jei Bu- szoro- ása vé- kékháza-

6. A Lon áremel- áprilisa egy ár- hogy a dásáról kerültek

6. A könyve: közsén- ulissza- Vidék-

6. 120 L 180 L 240 L

6. Sallux- ykezelé-

6. mellett.

6. meszes- köszvé- és bél- élhurut- us epe- zére.

6. spektus- osztálya.

6. adó Rt. Baron L. sa 9-77

hüvös üzletember volt, amikor azonban Palesztinába utazott, könnyesek lettek a szemei. Biztos vagyok benne, hogy jobb zsidóként halt meg, mint sok más, aki kínosan őrizte meg a vallási parancsokat. Fia és lányai ma lángoló cionisták. Melchettén látjuk a példát, mi történik egy zsidó szívet bírő emberrel, aki Palesztinát meglátogatja: Palesztina nem engedi többé szabadon.

Nem akarok itt azokról a nehézségekről beszélni, amelyek Palesztina fejlődésének útjában állnak, mert tudom, hogy Palesztinának nagy és sok fejlődési lehetőségei vannak. Az ipari vállalatok alapítása, a vízművek kiépítése, a narancsültetvények, az elektromossági ipar fejlődése alapjait képezik az ország egészséges fejlődésének.

Az én narancsültetvényeim tiszta nyereséggel dolgoznak. De nem akarom felhívni a zsidókat, hogy profit után menjenek Palesztinába. Hiszem, hogy a Palesztinába investált pénz belső ki-elégülést és büszkeséget jelent a zsidóknak, hogy hozzájárulhatnak az ország építéséhez.

El tudom képzelni, hogy Erec Jisráél befolyást fog gyakorolni minden zsidóra, mert én magamon érzem ezt. Meg kívánám, hogy minden fiatal rabbi legalább egy fél esztendő töltsön el Palesztinában. Inkább lenne tudatában kötelességének, hogy hidat építsen a diaszpora és Palesztina között. Akár cionisták vagyunk, akár nem, akár egyetértünk Palesztina fejlődésének összes fázisaival, akár nem, ugyanaz az akart fűt bennünket, mint a cionistákat. Egyesüljünk és nyujtsuk egymásnak kezünket!

Olyan széppé tegyük Palesztinát, hogy az összes népek irigyeljenek ezért bennünket!

Amit mi Palesztináért teszünk, az gyermekeinknek áldására lesz. Aki pénzt küld Palesztinába és azután felkeresi az országot, — az élete legnagyobb elégtételét fogja megtalálni.

— A Zsidó Párt máramarosi ifjúsági tagozatának új vezetősége. A zsidópárt máramarosi tagozatának ifjúsági szekcióját a múlt hó 28-án a Zsidó Párt helyiségében tisztújító közgyűlést tartott. A közgyűlést Klein György ügyvéd vezette. Eizikovits József titkár által kidolgozott az ifjúsági szekció „házi ügyrendének” megtárgyalása után a közgyűlés behatóan foglalkozott szervezési propaganda és a zsidó sajtó ügyekkel. A régi tisztikar felmentvényének a megadása után, a következő új tisztikar lett megválasztva: Elnök Klein György, társelnök Birenbaum Dávid ügyvéd, alelnökök: Fuchs Herman és Koffler Mózes, titkár Eizikovits József, pénztárnok Taub Jakab, elnök Feig Dezső, ifjúsági jogvédelem részvort vezetője Semmel Sándor. Ezekenkívül 13 tagú választmány választatott meg és pedig: Adler Jenő, Auerbach Béla, Ablakos Bernát, Basch József, Klein Náthán, Hirsch Miklós, Reich Oszkár, öt hely pedig a vidék részére van fenntartva.

A „Zsidó” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példányok

ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvtárában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

SELECT MOZGÓ

Mai kezdettel mutatja be:

RAMON NOVARRO

közkedvelt művész legújabb filmjét:

INDIA FIA

csodás rendezésű exotikus dráma, német párbeszédekkel. A többi szerepekben: MARJORIE RAMBEAU és CONRAD NAGEL. Műsoron kívül Fox Movietone hirodó

Elfogták a Lindbergh-béby igazi gyilkosát

Egy amerikai város rendőrsége előtt állítólag beismerő vallomást tett egy véletlenül elfogott bandita

Newyork, szeptember 7. Az amerikai közvéleményt ismét foglalkoztatja a Lindbergh bébi elrablásának az ügye, mert egy vidéki híradás szerint sikerült elfogni a valódi tettest.

Johnston városka rendőrsége több mint egy fél éve tartó hajszá után véletlenül kézrekerítette Tench országosan körözött banditát, aki már hosszabb ideje a hegyek között bujdosott. Tench lelkiismeretét rengeteg büntény terheli és ezért már hosszabb idő óta elrendelték az általános körözést, de a rablóvezér mostanáig a hegyek közé vonult vissza és valószínűleg csak élelmiszerkészletének kiegészítése végett jött be Johnston városba, ahol felismerték és elfogták.

A johnstoni rendőrség által kiadott kommuniké szerint a haramiavezér beismerő vallomást tett és részletesen elmondotta, hogy hogyan rabolta el Lindbergh ezredes kisfiát. A rendőrség egyelőre nem akar hitelt adni ennek a beismerő vallomásnak, mert Tench csak az elrablás ódiáját vállalja, a gyermek bestiális megöletéséről azonban nem akar semmit sem tudni.

Az amerikai közvélemény természetesen izgalommal lesi az ügy fejleményeit, de kételkedéssel fogadja a johnstoni rendőrség jelentését, mert valószínűnek tartják, hogy Tench egyéb bűneiről akarja ezzel a gyors vallomással elterelni a figyelmet.

Hanyatlás és föllendülés a világ-gazdaságban

Amerika pénzügyi helyzete gyöngül. Németország tőzsdéin javulást látnak

Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A világ-gazdaság mértékadó helyeiről, Londonból és Newyorkból ellentétes hírek érkeznek a gazdasági élet fellendüléséről és hanyatlásáról. Londonban, Párizsban, Berlinben, Frankfurtban és Rómában a tőzsdéken a z utóbbi napokban élenkülés volt tapasztalható. Különösen figyelemreméltó ez a tény Berlinben, ahol a zavaros külpolitikai helyzet ellenére is a részvények árfolyama emelkedett. Az A. G. Farbenindustrie részvényei pari fölé emelkedtek Ezt főleg annak tulajdonítják, hogy Pápen kormány a utóbbi napokban a külföld felé szokatlanul erélyt és következetességet tanusított. Németországban azért is itélik kedvezőnek a gazdasági helyzetet, mert az hiszik, hogy a szükségmunkára vonatkozó rendeletek is élenkíteni fogják az ország gazdasági életét. Hasonlóan kedvező jelentések érkeztek Newyorkból. Ford detroit-i gyáraiban hétfőn újra megindul a munka és a gyár az eddigi munkás-kontingensnek körül belül 25 százalékát fogja foglalkoztatni. Ezzel szemben kedvezőtlen gazdasági hírek is érkeznek Newyorkból. Az amerikai kongresszus kénytelen újabb adótörvényeket megszavazni, minthogy a bevételek nem fedik a költségvetésben előirányzott összegeket és a pénzügyi helyzet állandóan romlik. Hasonlóan kedvezőtlen jelentések érkeznek Londonból. A munkanélküliség egyre növekedik és ezidén a munkanélküliek száma 130 ezerrel több, mint tavaly ilyenkor.

Táviraftainkat alább adjuk:

Amerika pénzügyi helyzete rosszabbodik

Newyork, szeptember 7. Az amerikai kongresszus az új ülészak összeülése

után kénytelen lesz újabb adótörvényeket megszavazni, mert az amerikai állami bevételek messze mögötte maradnak az előirányzatnak s a pénzügyi helyzet állandóan rosszabbodik. King szenátor a pénzügyi bizottság élnöke a költségvetési év várható hiányát 2 milliárd dollárra becsüli. Kétségtelen, hogy az új adótörvények során be fogják vezetni a termelési különadót is.

Csökkenteni a munkaidőt!

Az angol szakszervezetek Newcastleban tartott 64-ik évi kongresszusa a munkaidő csökkentése mellett foglalt állást, de anélkül, hogy ugyanakkor a vállalatok leszállítanák a munkabérekét. Ez az ut az egyetlen, amely a munkanélküliség enyhítéséhez vezetne s az államkincstárt némileg mentesítené.

Az angliai munkanélküliek száma mintegy ötvézerrel emelkedett s megközelíti a 2 millió 900 ezeret. A múlt év augusztus végéhez képest számuk 130 ezerrel magasabb.

Ford újra aktív

Newyork, szeptember 7. Ford detroit-i gyáraiban hétfőn újra megindul a munka. A munkások tömeges felvétele már megkezdődött. A munkások nagy örömmel fogadják a termelés újrafelvételének híreit.

Spanyol nyelvtanok és szótárak

a kiejtés megjelölésével. Szerkesztette: Dr. Honti Rezső, Lingua kézikönyvtár: Magyar-Spanyol és Spanyol-Magyar. Mindkét rész egybekötve, 400 old. 28.000 szótársor 240 lej. Schenk Spanyol zsebnyelvtan és társalgó füzeve 60, kötve 84 lej. Schidlof: Az „1000 szó” módszere. Spanyol nyelvtan, magántanulók részére A 10 füzetben teljes nyelvtan 180 lej LEPAGE-nál Kvár. Postán utánvétellel. Kérjen nyelvkönyvjegyzéket.

Gazdasági jelentés Palesztináról

„Az ország — a gazdasági stabilitás szigete”

Egy kormányjelentésből (Palestine and Near East külön száma) vesszük az alábbi információkat Palesztina gazdasági helyzetéről:

Az előtűnk fekvő statisztikai adatok a palesztinai kereskedelem 1931. évi fejlődéséről, az előbbi jelentésekhez arányitva igen érdekes képet nyújtanak Palesztina általános helyzetéről. Ha a szomszéd országok: Törökország, Egyiptom, Irak, Syria és Cyprus piacaihoz hasonlítjuk, ugy a kis Palesztina fejlődése a legjobb megvilágításba esik és joggal mondhatjuk, hogy az ország a gazdasági stabilitás szigete.

A palesztinai import értéke 1929. évvel szemben 1931-ben mindössze 17 százalékkal csökkent, míg a szomszéd országokban 30 perccenttel esett vissza. A világ piac indexe 40 százalékos csökkenésről szól!

A kormány bevételei ezzel szemben 1930. évhez arányitva csak 7 százalékkal estek vissza, viszont egyes tételek igen érdekes jelenséget mutatnak:

	1930	1931
Vámok	991.688	922.080 font
Taxák	740.664	604.771 font
Illetékek	248.371	248.631 font
Posta	220.384	207.758 font

A vámbevételek csökkenése főleg arra vezethető vissza, hogy az áruk értéke — Palesztinában főképpen értékvám van! — a világpiacra súlyosan visszaesett. A vasutak is némi bevételi csökkenésről számolnak be, ez azonban az egyre erősödő autókonzurrenciára vezethető vissza. Az állami bevételek azonban 1932 első negyedében emelkedést mutatnak, még pedig 20.801 fonttal az elmúlt esztendő bevételeivel szemben. Az első negyedév mérlege nem kevesebb, mint 145.631 font értékű többletet mutat fel. Az import és export — a visszahozatalt és a tranzitforgalmat kivéve — az elmúlt három évben a következőképpen mutatkozik:

	1929	1930	1931
Import	7,166.593	6,985.258	5,940.000 font
Export	1,554.262	1,896.095	1,572.061 font

Szóval 1930-hoz viszonyítva 17 százalékkal kevesebbet importáltak és 1 százalékkal többet exportáltak. A nyersanyagok ára lényegesen csökkent és így a nyersanyagot illetőleg nem ugyanilyen százalékarányban volt kevesebb az import. Az exportcikkek az alábbi kimutatásban szerepelnek:

	1930	1931
Cement	28.702	20.450 font
Harisnyaarú	19.722	16.075 font
Műfogak	10.325	16.152 font
Könyvek	9.396	10.231 font
Bőrtáskák	6.275	6.033 font
Textiláru	16.144	15.924 font
Pászka	3.902	2.386 font
Mosdószappan	1.373	2.548 font

A gazdasági piac általános helyzetéről tanuskodik egy másik statisztika, amely újabb társaságok és vállalkozások alakulásáról szól. 1930-ban 27 insolvens volt az országban, míg 1931-ben mindössze 20 ilyen eset fordult elő. 1930-ban 42 új társaság alakult 206.000 font tőkével, míg 1931-ben 66.931 fontot 26 esetben elvesztáltak.

Érdekes a jelentésben a bevándorlásra vonatkozó rész. Megállapítja, hogy 1931-ben a bevándorlási korlátozás folytán lényegesen csökkent a munkásbevándorlás, ezzel szemben erősen emelkedett azoknak a bevándorlása, akik mint tőkésiek jöttek az országba. 1932 első hónapjaiban azonban újra nagyméretű bevándorlás volt, amelyben munkások is nagy számban jöttek az országba. Míg 1931 januárjától májusáig mindössze 2010 zsidó bevándorló érkezett az országba, ebben az évben ugyanezen hónapokban 3279 zsidó szerepel a bevándorlók listáján! A munkanélküliséget illetőleg a kormányjelentés megállapítja, hogy míg 1931-ben 1700 volt a városi munkanélküliek száma, addig 1932 első felében 600-ra csökkent ez a szám.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

Nyaralásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruhált kevés pénzért rendbe tegye

Ma nyílik meg Kolozsváron a romániai ügyvédek országos kongresszusa

Az igazságszolgáltatás megdrágítása ellen fognak tiltakozni az ország minden részéből egybeseregülő ügyvédek. 120—150 ügyvéd részvételére számítanak

Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) A Romániai Ügyvédek Szövetsége (Uniunea Avocatilor din România) évről-évre kongresszusra hívja egybe tagjait az ország valamelyik nagyobb centrumába. Ebben az esztendőben Kolozsvárra esett a választás. Kolozsvár városa még néhány napig vendégül fogja látni az ország minden részéből egybeseregülő ügyvédek, akiknek első csoportja ma reggel már meg is érkezett Kolozsvárra. Az ezüstplakettes kongresszusi jelvényt viselő fiskálisok érdekes színt hoztak a város életébe. Az ügyvédszövetség kongresszusain kötelezően megjelenik a szövetség szűkebbkörű vezetősége, az ország ügyvédi kamaráinak dékánjai és 2—4 delegátusa.

Az ügyvédkongresszus delegátusai

A kongresszus rendezősége ilyen körülmények között 120—150 résztvevőre számít. Az első csoport, amely az ügyvédszövetség Bukarestben székelő vezetését, valamint a bukovinai és beszarabiai delegátusokat hozta, ma reggel 9 órakor a gyorsvonattal már meg is érkezett Kolozsvárra. Ugyancsak ezzel a vonattal jött dr. Hatiegan Emil erdélyi miniszter, aki a kormányt van hivatva képviselni a kongresszuson. A vezetés részéről eljött Constantin Naumescu jónévi bukaresti ügyvéd, a szövetség elnöke, Grigore Dumitrescu szövetségi titkár, George Petrovici, a szövetség alelnöke, Erast Mandiceschi semimintőzéki tanácsos és mások. A csernovici kamara delegációját dr. Max Diamant, a Zsidó Párt volt storojineti képviselője vezeti.

Fogadtatás az állomáson

Az elsőosztályú váróteremben rövid recepció volt. Hatiegan minisztert, valamint a kongresszusi delegátusokat a kolozsvári kamara részéről dr. Dragomir dékán üdvözölte. Az üdvözlésre előbb Hatiegan miniszter válaszolt, aki az ügyvédi kart a kormány jóindulatáról és teljes támogatásáról biztosította, majd Naumescu szövetségi elnök köszönte meg a fogadtatást. Délelőtt az ügyvédszövetség vezetősége Dragomir kolozsvári dékán bevonásával a kereskedelmi és iparkamara disztermében intim megbeszélést tartott, amely délután is folytatódott. A megbeszélés tárgyát a kongresszus programján szereplő professzionális jellegű kérdésekben való állásfoglalás képezte.

Ma délután kezdődik a kongresszus

A kongresszus ünnepi megnyitása ma, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor lesz a román Nemzeti Színházban. A megnyitó beszédet Naumescu elnök mondja, majd a kolozsvári hatóságok képviselői s a kormány delegátusa üdvözik a kongresszusra egybegyűlt ügyvédek. A kongresszus tulajdonképpen munkássága csütörtök délután négy órakor veszi kezdetét a vármegyei prefektura disztermében. Az első ülést Grigore Dumitrescu szövetségi elnök évi tevékenységéről. Ezután az ügyvédek elnök évi tevékenységéről. Ezután az ügyvédi foglalkozást érintő kérdésekről tartanak értekezéseket a kijelölt előadók. George Petrovici szövetségi alelnök a professzionális adókról tart előadást, Constantin Naumescu pedig az ügyvédek nyugdíjpénztáráról és a pledoyer-bélyegekről, valamint más professzionális kérdésekről beszél. Az első ülést Erast Mandiceschi semimintőzéki tanácsos előadása zárja be, a telekkönyvek problémájáról.

A kongresszus pénteken folytatja tanácskozásait. Délelőtt 9 órakor kezdődik az első ülés, amelynek napirendjén Perianu bukaresti ügyvéd előadása szerepel, a járásbírók történetéről és mai szervezetéről. George Petrovici szövetségi alelnök a hágal nemzetközi ügyvédkongresszusról számol be, majd Miulescu krajovai ügyvéd tart előadást a következő címmel: Az ügyvédi foglalkozás átka: a perközvetítő. Petre Cernescu hotini kamarai dékán előadásában arra fog rámutatni, hogy a tulzolt állami fiskalítás rendkívüli mértékben megnehezíti az igazságszolgáltatás menetét.

Miről tárgyal a kongresszus délutáni ülésén dr. Fabius kolozsvári ügyvéd lesz az előadója egy igen érdekes kérdésnek. Az ügyvédszövetség legutóbbi jászi kongresszusán határozati javaslatban követelték a kormánytól, hogy az akták hitelesítését vegyék ki a közjegyzők kezéből és bizzák az ügyvédi ka-

marákra, ahol idősebb ügyvédek végeznék ezt a munkát. Ennek az ügynek a stádiumáról fog referálni dr. Fabius, akinek felszólalását dr. Zigre, a nagyváradi kamara dékánja és dr. Turla nagyváradi ügyvéd egészítik ki. A napirend utolsó pontján a különböző bejelentések szerepelnek. Valószínűleg ezen a ponton fogják felvetni az ügyvédtörvény és a konverzió kérdését.

A kongresszus munkálatai pétek dé-

után zárulnak. Szombaton a hivatalos program szerint a kongresszus résztvevői kirándulnak Tordára, megkoszorúzzák Vitéz Mihály sírját, majd délután Gyulafehérvárra mennek és meglátogatják a katedrálisokat, a várat és este 9 órakor továbbutaznak Bukarestbe. Csütörtökön este 9 órakor bankett lesz a kolozsvári America étteremben. A szervezési munkálatakat Rozin, Fabius, Blaga és Octavian Russu kolozsvári ügyvédek végzik.

Észak-szírriában franciaellenes összeesküvést lepleztek le

Az összeesküvők Észak-szírria Törökországhoz való csatolását akarták proklamálni

London, szeptember 7. Észak-szírriában összeesküvést lepleztek le, melynek célja a francia uralom megbuktatása volt. Az összeesküvőknek az volt a tervük, hogy alkalmas időpontban proklamálják Észak-szírriának Törökországhoz való csatlakozását. Az összeesküvés megfiúsításával

kapcsolatban. Aleppóban és Damaszkuszban a szírriai nacionalisták tömegtüntetéseket és zavargást rendeztek. Több külvárosban uccai harc folyt a nacionalista tömegek és a karhatalom között. Az üzleti negyedekben több üzletet felgyújtottak. A helyzet továbbra is komoly. A szí-

riai kormány, amely túnyomóan nacionalista politikusokból áll, tiltakozott az események miatt az észak-szírriai francia kormányzónál s ha nem sikerül a letartóztatottakat szabaddá tennie, beadja lemondását. A helyzetet igen kritikusként tartják.

Megjelent a szovjet orosz földkollektívumok pragmatikája

Moszkva, szeptember 7. Államrendelet jelent meg az államtulajdont képező földről és kollektív birtokokról. A kormányrendelet megállapítja, hogy a kollektív birtokok az állam földjének 80—90 százalékát teszik ki, amivel örökre ki van zárva az állam területének magánbirtokokra való szétmorzsolódása és lehetővé

van téve a stabil földművelés fejlesztése kollektív talajon, fokozott mechanizáció alapján. A határozat elrendeli, hogy minden kollektív birtoknak állandóan biztosítani kell a megművelt földet és hogy rendületlenül meg kell az állam, a munkások és földművesek tulajdonjogát a földhöz védeni és őrizni. A kollektív bir-

tokok határainak megváltoztatását csak a birtokok lakói háromnegyedrészenek beleegyezésével lehet végrehajtani, az illető állami földhivatali bizottság jóváhagyása után. Azok a parasztok, akik a kollektív kötelekből kilépnek, csak az állam szabad területéből kaphatnak földet, semmiestre sem más kollektív területéből.

Öreg snorrerekon keresik a szilágycsehi betörőket

Brutális csendőri inzultus érte az Uj Kelet munkatársát

Ököllel verték ki Gilády Illést a szilágycsehi község háza udvaráról, mert érdeklődni mert a bekísért snorrerek sorsa felől

tatta, hogy távozzon. Az újságíró azonban nem teljesítette perenyi pontossággal a „parancsot”, mire Burian Pavel őrmester az ököljog birtokának tudatában

csendőrelényét rászabadította az újságíróra, akit többszörös mellbe-

vágással távolított el a község háza udvaráról.

Az újságíró felelősségre vonta az őrmestert az ötletért brutális inzultusért, de elégtétel helyett újabb gorombáskodást és fenyegetőzést kapott.

A belügyminiszter megcáfolja Varzaru őrnagy szökésének híreit

A kémkedésért elítélt volt őrnagy Vacarestiben kísérelt meg szökést, de elfogták

Bucuresti-Bukarest, szeptember 7. A kémkedésért husz évi kényszermunkára ítélt Varzaru volt őrnagy szökéséről az utóbbi napokban szenzációs hírek terjedtek el. A hírt az egyik bukaresti lap közölte s ennek nyomán elterjedt az egész romániai, sőt még a külföldi sajtóban is. Hír szerint Varzaru két tiszt társaságában távozott a nagyenyedi fegyházból és autón egészen a Dnyeszter partjáig eljutva, átszökött orosz területre, ahonnan lapot irt a nagyenyedi fogház igazgatójának ezzel az aláírással: Varzaru tábornok.

Sokáig azt hitte a közvélemény, hogy a szökést tényleg megtörtént. Most azonban kiderült, hogy az egész nem más, mint legenda, amely hamar szétfoszlott. Ugyanis a belügyminisztérium hivatalos cáfolatban megállapítja, hogy Varzaru jelenleg az oronelemarii fegyház-

ban van és ott tölti ki büntetését. Hogy azonban ezeknek a szökési híreknek valami alapjuk volt, maguk a hivatalos körök is beismerik, amennyiben Varzaru jelenleg az oronelemarii fegyház-Eszerint Vazaru egy orosz származású fegyőrrel akart megszökni, de a szökést még idejében észrevették és Varzarut bilincsekbe verve Ornele-Mariba szállították. Innen irt levelet a nagyenyedi fegyháznak és abban elpanaszolta, hogy sorsa a nagyenyedi fegyházban jobb volt. Ebből a levélből keletkezett a szökéséről szóló mese.

— Agyonlőtte magát a ploestii Steaua Romana igazgatójának a fia. Bukarestből jelentik: Ploestiben tegnap agyonlőtte magát Fritz Semper német műegyetemi diák, a Steaua Romana igazgatójának a fia. Öngyilkosságának az oka idegroham.

Simpson nyilatkozik ismert Palesztina-jelentéséről és sajnálatát fejezi ki, hogy a zsidók oly kedvezőtlenül fogadták az ő javaslatát

Megfelelő gazdaságpolitikával javítani lehet az arab parasztek helyzetén és helyet lehet teremteni nagy zsidó bevándorlás számára

Newyork, szeptember 7. Sir John Simpson, aki kínai utjáról visszatérve, Newyorkban időzött néhány napig, igen érdekes nyilatkozatot adott a sajtónak ismert Palesztina-jelentéséről.

— Mindig rendkívül sajnáltam — mondotta, — hogy Palesztináról szóló jelentésem oly kedvezőtlenül benyomást tett a zsidókra és meg akarom kísérelni a félreértések eloszlatását, magatartásomat illetően. Jelentésem összeállításánál számolnom kellett a Balfour-deklarációval, amely két ígéretet tesz, amelyből az egyik korlátozza a másikat: a zsidók nemzeti otthon kapnak, anélkül, hogy az arabok helyzetét ezáltal befolyásolják. Ezen helyzetért nem én vagyok felelős, de ezzel foglalkoznom kellett. En jól tudom, hogy a cionistáktól távol áll minden tendencia, hogy másokat elnyomjanak. Az országban való pusztaság jelenlétük azonban azt jelenti, hogy két civilizációt egy és ugyan azon területen érintkezésbe hoznak egymással. A közoktatás, a pénzügyek és a politikai befolyás tekintetében a zsidók, — dacára annak, hogy kisebbséget alkotnak, — előnyben részesülnek az arabokkal szemben. Egyetem, Jordán-víz-művek, Holt tenger kiaknázás, — mindezt zsidó kezében van. Elismerem, hogy a Palesztinába özönlött pénz főképpen zsidó pénz volt. Ezzel szoros összefüggésben áll az ország helyzetének hatalmas feljavulása. A zsidóknak a kiadási terhek nagyrésztét kell viselniük. De az araboknak is részük van a szociális áldásokban, amelyek az összlakosság javára szolgálnak.

— Nem építék fel semmilyen teóriát, csak a tényeket szögeztem le. Elsősorban a zsidó kolonizáció költséges. Míg Görögországban egy családnak a letelepítése mindössze száz font költséggel jár, addig Palesztinában ezertől-kétezer fontig terjed egy családnak a letelepítése. Ugyanazzal a gonddal állunk itt szemben, mint az Egyesült Államok középnagyati részein: milyen kulturális életstandardot tudunk állítani a mezőgazdaság alapjaira?

— Másodsorban a zsidó kolonisták magas műveltségi nivón álló emberek, akik közönséges foglalkozásukat szerzetési hávval és elhatározottsággal üzik. Ezekben a családokban egy meghatározott társadalmi forma kristályosodik ki. Nem meglepő tehát, ha egy mozgalomban, amely intellektuelekre apellál, a városi elemek tulsulya van a parasztelemelek fölött.

— Bizonyos, hogy a zsidók magas áron vásárolják a földeket. Az arab azonban, aki a pénzt kapja, nem mindig azonos azzal, akinek a földet el kell hagynia.

— A palesztinai törvényhozó testület kérdésénél ne operáljunk a többség és kisebbség fogalmaival. Ha a zsidók megfelelő képviselőt biztosítanak maguknak egy ilyen testületben, az ország vezetésében érvényre juttatják képességeiket és tapasztalataikat. Viszont az arab többségnek sem fog sikerülni, hogy a Balfour-deklarációban a zsidóknak adott ígéretet fölött tultegyék magukat.

— A zsidó bevándorlást abban a mértékben kell előmozdítani, amennyire ezt

az ország abszorváló képessége megengedi és amíg ebből az arab lakosságra semmilyen hátrány nem származik. Kérdéses, hogy Palesztina korlátlan lehetőségeket jelent a mezőgazdasági fejlődésre. Egy ilyen fejlődés nélkül már ma is problémát jelent az arab felal-lakosság eltartása. Lehet azon-

ban utat nyitni egy fejlődés számára, amely végeredményben pénzügyi előnyt jelentene a Palesztina-kormány részére és egyrészt az arab parasztság helyzetének javulásához vezetne, másrészt pedig helyet teremtené nagymennyiségű zsidó bevándorló családok számára.

KÖZGAZDASÁG

A magyar kormány elrendelte a magyar állampolgárok romániai követeléseinek összeírását

A román kormány ragaszkodik a Magyarországon befagyott romániai hitelek rendezéséhez. Hetekig elhúzódhatnak meg a sinai román-magyar clearing-tárgyalások

Budapest, szeptember 7. Amint arról az Uj Kelet beszámolt, a román-magyar kliringtárgyalásokkal kapcsolatban a román kormány ragaszkodik a Magyarországon befagyott romániai hitelek rendezéséhez, ami eddig a tárgyalások felborulását vonja maga után. Ez alkalommal is Judik igazgató Budapestre tért vissza, hogy a kormány közvetlen utasításait kérje ki.

A magyar kormány hajlandó ebben a kérdésben eddig elfoglalt álláspontját esetleg revízió alá venni az esetben, hogyha a román követelésekkel szemben megfelelő ellentételeket tud felmutatni a

magyar közgazdaság. Ennek tisztázására a kormány elrendelte az összes magyar követelések összeírását, amelyek a magyar állampolgárok részéről román állam polgárokkal szemben fennállnak. A rendelet nem tesz különbséget bankműveletekből, vagy áruszállításból származó hitelek között és így a bankköveteléseket és kereskedelmi hiteleket egyformán be kell jelenteni.

A bejelentés ugyan igen rövid határidőről szól, azonban a tárgyalásoknak ez az új fordulata a megegyezés terminusának kitolódását vonja maga után. A tárgyalások még hetekig elhúzódhatnak.

Az oroszok magatartásától függ a gabonaárak kialakulása

Az agrárállamokban gyenge a termés, míg az importra szoruló államokban aránylag jó termés ígérkezik

Bucuresti-Bukarest, szeptember 7. A romániai agrárközelemből pontosan ugyanaz a kérdés foglalkoztatja, ami a külföldi gabonapiacok érdekeltjeit: vajon milyen áralakulásra lehet számítani a közeljövőben. Egyelőre az eddigi szilárd tendenciát mindjobban lanyhuló irányzat váltotta fel, ami csaknem valamennyi kenyérmagfajtára kiterjed. Most készült el az angol magánbecslés és a román mezőgazdasági intézet statisztikája, melyek 150—170 millió mázsára becsülik az idei exportfelesleget. Ezek a statisztikai jelentések magától értetődően kedvezőtlenül hatottak a piaci árakra. Megállapították, hogy az északi agrárállamokban 10 millió mázsával kevesebb gabona termelt a tavalyinál, ezzel szemben azonban csaknem valamennyi importállamban jó termés volt, ami a felvevőképesség rovására ment. Kitűnő példa erre Csehszlovákiáé. Az itteni gabonaszindikátus éppen legutóbbi ülésén egyhangúlag elhatározta, hogy szeptember hónapra nem engedélyezi sem buza, sem liszt behozatalát. Mindössze 1000 vagon tengeri behozatalát biztosították Romániából, ami ugyan édeskevés, ha meggondoljuk, hogy román területen az idén állítólag 662.000 vagon tengeri termelt. Ugyanakkor Németország és Franciaország is kitűnő eredménnyel számolnak, tehát nagyjából ugyanannyi importról egyelőre itt sem lehet szó.

Az Uj Kelet napokkal ezelőtt foglalkozott a buzavámok felemelésének ügyével s arra a konkluzióra jutott, hogy ennek ezidőszent aligha lesz különösebb kihatása a belföldi piacra. Ezt a megállapítá-

sunkat most a tények igazolták, amennyiben semminemű változás nem volt észlelhető ezen a téren.

Érthető aggodalom tölti el tehát különösen a külföldi gabonakereskedelmi körök a jövő alakulását illetően. Angol vélemény szerint minden attól függ, vajon az oroszok az idén is fellépnek-e nagyarányú exportajánlataikkal, miután ha ez megtörténik, ugy az árcsökkenést aligha lehetne könnyűszerrel megakadályozni.

Egy ottawai jelentés arról értesít bennünket, hogy a kanadai kormány és az ottani gabonakereskedelmi érdekképviselők azon a terven dolgoznak, hogy egy új értékesítő szövetséget állítsanak fel, mely a bankok belekapcsolásával a termés fokozatos értékesítését vállalja.

Kétségtelen, hogy az Egyesült Államok és Kanada illetékes tényezői már csaknem minden előkészületet megtettek termésük értékesítésére s egyelőre csak az európai agrárállamok állanak teljesen szervezetenül a bizonytalan kilátásokkal induló kampánnyal szemben.

Románia tengeri termése. Bukarestből jelentik: Románia ezidei tengeri termése 612.000 vagon, szemben a tavalyi 606.000 vagonnal, míg 1930-ban csak 281.000 vagon volt a termés. A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint egyébként az árpa és tengeri ára külföldön emelkedik, mert a kereslet nagy. Konstancában a közraktár árpa 22.500, tergeri 21.500—21.575 lej.

Adóelengedés a kisiparosságnak, amely csak keserűséget hozott

Csak azoknak engedik el a forgalmi adóját, akiknek évi jövedelme nem több 3000 lejnél — Reinhart Gyula nyilatkozata

Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. A kisiparosság legnagyobb megelégedésére a kormány nemrégiben bejelentette, hogy a kisiparosok forgalmi adóját eltörli. Az ország kisiparosságát már amugyis annyira teher sújtja, hogy a kormánynak ez az intézkedése nemcsak méltányosnak, de valóban igazságosnak is tetszett. Az öröm azonban ugylátszik, hogy korai volt. Az erről szóló rendelet valóban meg is jelent, azonban olyan formában, hogy annak a kisiparosok nem látják hasznát. A rendelet értelmében ugyanis azoknál a kisiparosoknál, akiknek nettó jövedelme, vagyis az egyenes adóknál számított adóalapja nem haladja meg az évenkénti háromezer lejt, az 1932—33. évre szóló forgalmi adó behajtását bizonytalan időre felfüggesztik. Mindazokat a szerszámokat, melyeket ezeknél a kisiparosoknál forgalmi adó fejében lefoglaltak, vissza kell szolgáltatni. Azoknál a kisiparosoknál viszont, akiknek évi adóalapja meghaladja a háromezer lejt, az eddigi forgalmi adó és behajtási eljárás érvényben marad.

A rendeletnek az a része, amely megemlíti, hogy bizonytalan időre függesztik fel az adóbehajtást, bizonyos mértékben homályos, mert kétséges, hogy vajon az 1932—33-as évi forgalmi adót később, a bizonytalan idő eltelte után be lehet-e hajtani? Azonban függetlenül ettől, a rendeletnek gyakorlati jelentősége nincs, éppen annak a meghatározásnak a következtében, amellyel azt determinálja, hogy ki nevezhető kisiparosnak. Erre vonatkozólag beszélgetést folytatunk Reinhart Gyulával, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnökével, aki a következőket jelentette ki:

— Olyan iparos, akit ez a rendelet valóban kisiparosnak ismerjen el, a valószínűségben nem létezik egész Erdélyben, sőt az egész országban sem. El lehet képzelni olyan kisiparost, aki nyílt műhellyel dolgozik, aki családjával együtt megéli akar és akinek a műhelye nem hajt többet tisztán évi háromezer lejnél? Az adóhivatalkó a törpe-iparosok évi jövedelmét rendszerint minimálisan kilencezer lejtben állapítják meg, mivel nézetük szerint, a kisiparos létminimuma sem lehet kevesebb, mint egy tisztviselőé. Ennek a rendeletnek tehát egyetlen kisiparos sem fogja előnyét látni, azon egyszerű oknál fogva, hogy ennek a rendeletnek intézkedései senkire sem alkalmazhatók. Valahogy az embernek önkénytelenül is az az érzése, hogy a kormány, nem tudja kitérni az iparosság ismételt követelése elől, végül is meghozta a rendeletet, amely azonban csak névleg létezik, mert megszüvegezése következtében gyakorlati hasznát annak senki sem láthatja.

A ma egyik legfontosabb kérdésre ad választ

Az Ifjúság nemi problémái

Dr. Tótsz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetest. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kisérlet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneveltség és többneveltség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tótsz: Az ifjúság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

..... név

pontos cím

Pestiek, Magyarok, Kolozsváron

Legelőször Lepagehoz menjenek: várostérkép, olcsó emléktárgyak, képeslapok, erdélyi művészet, irodalom, Erdélyi háziipar, román iparművészet, népviseleti tárgyak kiállítása a Lepage könyvkereskedésben.

Bécs, szeptember 7. Grosse Pfarrsán 12 sebbőtak Rosenberárust. A me

Sikkas

A lopó

Mercurea- (Az Uj Ke sizerdai ügy folytatja a vármegye v len, Poppot ki a prefektalita hivatalházi töltelékazonnal hozzá. A közs 20—40 ezer a cimen, hog talában, más el. A pénz semmit.

A kormány szabadságot nem jelent pott jegyző az ügyészé

Ném

A németel addig, am

Berlin, szeptember 7. most először zét olyan énemét nép m Amit eddig tesben produ ja volt. Expa must hirdetradt, területi szágak, ma hetetlenség amit Pape né előtt felvont amelyre sem a nagyhatárban odaállít nyugodtan m met haderőn mondják: va szülő iparun mi is helyet hatalmai kö amit a csás a háborút me denképen az pai kulturál abból az all átküdték Pá joguságot kö zék bizalma lefegyverzési a nagy nyil zafiak azon olyan lármát német korma hogy a nyil koztassa a m

Neurath b ter tegnap el katársai elő amelynek sa ország anny hez, hogy m résztvenni a ferencián, a guságot el hogy Német mely leszeré hogy fegyve is egyenlő, ön a többi történt meg

Kalapácsos gyilkosság Bécsben

Bécs, szeptember 7. Kedden éjjel a Grosse Pfarrgasse 5. szám alatti lakásban 12 sebből végezve, haldokolva találják Rosenberg Zsigmond 60 éves újságíró. A mentők a kórházba szállították.

A rendőrség megállapítása szerint a halálos sérüléseket két ismeretlen fiatalember, — akiket valószínűleg beteges szálak fűzték az áldozathoz, — kalapácsütéssel okozta.

Sikkasztott, csalt, terrorizált a csikmegyei prefekturai igazgató

A lopott pénzzel vett Fiat autót szökött meg Csikmegyéből Popp Tibi

Mercurea-Ciuc-Csikszereda, szept. 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A csikszeredai ügyészség már hónapok óta folytatja a vizsgálatot Popp Tibi Csikvármegye volt prefekturai igazgató ellen. Poppot a Jorga-kormány nevezte ki a prefektura élére. Alighogy elfoglalta hivatalát az igazgató ur, akit kávéházi tölteléként ismertek a megyében, azonnal hozzálátott a vagyongyűjtéshez. A községi jegyzőkön kezdte el. 20-40 ezer lejelet kért és kapott azon a címen, hogy egyeseket megtart hivatalában, másokat jobb községbe helyez el. A pénz ellenében még sem csinált semmit.

A kormányváltás után Popp Tibi szabadságot kért és kapott. Május óta nem jelent meg hivatalában. A becsapott jegyzők feljelentést tettek ellene az ügyészségen. Ugyancsak feljelentés

ment az ügyészségre egy 700 ezer lejes összeg miatt, amelyet a Jorga-kormány választási célokra utalt ki a csikszeredai prefekturának. Ebből a pénzből kellett volna a delegált bírák napidijait, szállítási költségeiket, a katonaság ételmezését és a szavazólapok nyomtatási költségeit fedeznie. Popp Tibi a soffőröktől, vendéglősöktől szabályszerű számlát kért, de pénzt nem adott nekik, mondván, hogy Bukarestből nem érkezett meg a kiutalás. Ebből az ügyből készült el Popp Tibi második számú dossziéja. Ezenkívül négy más hasonló természetű ügyben folyik a vizsgálat a volt prefekturai igazgató ellen, aki valamikor szegény ember volt, de aki egy évi hivatalos tevékenysége után Fiat autót vásárolt magának és ezen a vizsgálat kellemetlenebb következményei elől meg is szökött.

Németország nem tűri katonai alsórendűségét

A németek nem vesznek részt a leszerelési tanácskozásokon mindaddig, amíg egyenjogúsági igényeiket el nem ismerik. Mi lesz az amerikai csapatok szállítási költségeivel?

Berlin, szeptember 7. A háború óta most először dagadt meg a német önértékelés olyan mértékben, amely megfelel a német nép mai tényleges helyzetének. Amit eddig a Hitler-párt a mellőngészésben produkált, az önértékelés a fonákja volt. Expanzív politikát és imperializmust hirdetni egy a háboruban alómalrad, területi veszteséget szenvedett országnak, magában viselte az ideges tehetetlenség minden ismérvét. Más az, amit Papanék csinálnak. Ők mindenekelőtt felvonultatják azt a hadsereget, amelyre semmiféle engedélyt nem kértek a nagyhatalmaktól, mögötte a legrealisabban odaállítják a Reichswehrt, amelyet nyugodtan mondhatnak pártonfelüli német haderőnek. Es ezen az alapon azt mondják: van hadseregünk, van világra szóló iparunk, kitűnő szervezetségeink, mi is helyet kérünk magunknak a világ hatalmai között, ha nem is ugyanazt, amit a császári Németország követelt a háborút megelőző évtizedekben, de mindenképpen azt, ami megillet minden európai kulturállamot. Mindez lelepleződött abból az alkalomból, hogy a németek átküldték Párisba a fegyverkezési egyenjogúságot követelő jegyzéket. Ez a jegyzék bizalmasnak volt szánva és csak a fegyverkezési konferencián került volna a nagy nyilvánosság elé. A francia hazafiak azonban nagy idegességükben olyan lármát csaptak, hogy most már a német kormány indítatva érezte magát, hogy a nyilvánosságot közelebről tájékoztassa a nagy port felvert jegyzékről.

Németország addig nem vesz részt a leszerelési konferencián, míg fel nem szerelhet

Neurath báró birodalmi külügyminiszter tegnap a német és külföldi sajtó munkatársai előtt ismertette a jegyzéket, amelynek sarkalatos pontja, hogy Németország annyira ragaszkodik követeléséhez, hogy mindaddig nem is hajlandó résztvenni a nemzetközi leszerelési konferencián, amíg a fegyverkezési egyenjogúságot el nem ismerik. Elmondotta, hogy Németország tíz év óta várja a komoly leszerelést a hatalmak részéről, hogy fegyverkezési tekintetben, ha nem is egyenlő, de hasonló pozícióba kerüljön a többi nemzettel. Minthogy ez nem történt meg, Németország állami érde-

keinek megvédése miatt is követeli saját hadseregének kiegészítését és fegyverkezésének felfokozását.

Másik érdekes eseménye a tegnapi napnak, hogy a német kormány a december elsején esedékes és a megszálló amerikai csapatok hazaszállítási költségeit fedező adósságára halasztást kér. Ez a kérelem messzebbmenő dolgokat rejt magában. Az amerikaiak szerint ugyanis azt hiszik, hogy Németország ezt a 25 millió dollárnyi költségmegtérítést, ami az amerikai katonák ellátásának költségeit is magában foglalja, szeretné teljesen eltüntetni az adósságok listájából. Németország ugyanis a megszállás idején élesen tiltakozott az amerikai megszálló csapatok ellen, azon egyszerű oknál fogva, hogy a franciák és az angolok teljesen elegendők voltak a Ruhr-vidék megszállására. Akkor azonban a nagyhatalmak diktáltak és Németország a megszállott területek felszabadulása alkalmával, kénytelen-kelletlen beleegyezett abba, hogy Amerikával szemben fennálló nagy adósságait ezekkel a súlyos milliókkal is tetézzék. Az amerikai közvélemény egyrésze, amely mindig is németbarát volt, a fizetések elhalasztása mellett csinált propagandát a sajtóban és politikai gyülekezeteken.

Mai távirataink a következők:

Németország nem akarja régi katonai hatalmát visszaállítani

Berlin, szeptember 7. Neurath báró német birodalmi külügyminiszter tegnap fogadta a sajtó munkatársait s nyilatkozott előttük a fegyverkezési egyenjogúságot kívánó német emlékiratról. Közölte a jegyzék tartalmát s hozzáfűzte, hogy a jegyzék átadásakor felkérte Francois Poncet berlini francia nagykövetet, tudassa kormányával, hogy Németország nem vesz többé részt a leszerelési világértekezlet tanácskozásain mindaddig, amíg Németországnak a fegyverkezési egyenjogúságra vonatkozó igényét el nem ismerik. Neurath hangoztatta, hogy Németország már több mint tíz éve vár a versaillesi szerződésben foglalt azon ígéret beváltására, hogy a szerződést aláíró hatalmak végrehajtják a leszerelést. Ez azonban nem történt meg. A jegyzék szerint a minőségi leszerelés terén Németor-

Az iskolai év kezdetére!

Rendkívüli olcsó árak!

Intézeti Mosott vászon . . .	Lei	13
Intézeti Fehérnemű vászon . . .	"	25
Intézeti Lepedő vászon . . .	"	58
Intézeti Combiné tussor . . .	"	25
Intézeti Pepita kelme . . .	"	25
Intézeti Söt. kék gyapju szövet . . .	"	66
Intézeti Gloth paplan . . .	"	295
Intézeti Pokróc	"	195
Intézeti Három részes matrác . . .	"	495
Intézeti Törülköző	"	22
Intézeti Zsebkendő	"	8
Intézeti Harisnya Nr. 8.	"	15
Intézeti Esőernyő	"	135

Szabó Jenő nagyáruházában
CLUJ

szág hajlandó minden fegyvernem tilalmát elismerni, ha a tilalom valamennyi államra nézve egyformán kötelező erejű lesz, de viszont meg kell engedni a németeknek is minden téren védelmi szervezések teljes kiépítését. A német kívánságok nem jelentik egyúttal, hogy Németország vissza akarná állítani korábbi katonai hatalmát.

Nem tűrik Németország másodrendűségét

Berlin, szeptember 7. Schleicher tábornok, birodalmi hadügyminiszter végignézte a keletporoszországi hadgyakorlatokat. A hadügyminiszter nyilatkozatot adott a Königsberger Allgemeine Zeitung munkatársának, melyben hangoztatta, hogy a birodalmi kormány, ha arra sor kerülne, a véderő utolsó emberéig védelemben részesítené Keletporoszországot. Csapatokat a korridor által elvágtott területre tengeri úton szállítanának. Schleicher hangsúlyozta az újságról előtt, hogy nem fogják sokáig tűrni Németország másodrangúságát a fegyverkezés terén s minden áron keresztül fogják vinni a birodalom fokozottabb védelmére vonatkozó elgondolásukat.

Hindenburg elnök pénteken tér vissza Berlinbe Neudeckből.

Párizs, szeptember 7. A lapok szerint a francia kormány a versaillesi szerződés aláíróitól beérkezett válaszok után hatalmak kollektív választaként fogja elküldeni jegyzékét Berlinbe a német fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó igények ügyében.

London, szeptember 7. Washingtonban hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy a német kormány a december elsején esedékes s a megszálló amerikai csapatok hazaszállítási költségeit fedező tozására fizetési halasztást kért. A lapok szerint a kérelem zavarba hozta az amerikai kormányt. Meg van a hajlandóság hivatalos körökben, hogy a kívánságot honorálják, de attól tartanak, hogy az engedékenység folytán precedenst szolgáltatnak a többi adóshatalmaknak arra, hogy szintén kérjék a moratóriumot a néhány hónap múlva esedékesé váló hadiadóssági annuitásokra. A német moratóriumkérés 25 millió dollárra vonatkozik s ebben az összegben csapat szállítási költségen kívül benne van a csapatok ellátásának költsége is.

Hétfőre hívták össze a birodalmi gyűlést

Berlin, szeptember 7. Remélik, hogy a hét végére a centrum és a nemzeti szociálisták tárgyalásai befejezést nyernek s a politikai helyzet tisztázódik. A birodalmi gyűlést hétfőre hívták össze.

A német néppárt elfogadta a birodalmi kormány gazdasági programját. A birodalmi gyűlési kommunista frakció ezzel szemben máris indítványt terjesztett elő a hétfői ülésre, amelyben kéri a gazdasági programot magában foglaló szűk ségrendelet hatályon kívül helyezését.

Göring birodalmi gyűlési elnök ma megbeszélést folytatott Brüning volt kancellárral. Az eszmecsere a nemzeti szociálisták és a centrum tárgyalásainak keretében tartozik.

Társasutazás Színájába és Bukarestbe — potom áron

Az Uj Kelet hihetetlenül nagy utazási kedvezménye Bukarestbe

Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. Az Uj Keletnek sikerült olyan kedvezményben részesítenie előfizetőit, amely páratlanul áll az összes hasonló vállalkozások történetében. Az utiköltség a megállapodás alapján mindössze 895 lejt tesz ki oda-vissza, ebben azonban nemcsak a harmadosztályú vasútjegy ára, hanem a teljes ellátás és a szálloda is bennfoglaltatik. Az első vonat, amelyen a fenti hallatlan kedvezményt igénybevevők utaznak, szombaton este indul utnak, vasárnap reggel érkezik Színájába. Dél előtt a résztvevők megtekinthetik Színáját, majd megebédelnek és átmennek Bukarest fürdővárosába, a gyönyörű Snagovba, onnan pedig Bukarestbe, ahová vasárnap este érkeznek meg. A három legjobb szállodákban: a Grand Hotel, az Esplanada és a Traian szállókban lesznek a résztvevők elszállásolva. Ha valaki hálókocsin akarja az utat oda-vissza megtenni, úgy az ut 1095 lejbe kerül. A hétfői napot Bukarestben töltik a résztvevők és este in-

dulnak vissza Erdélybe, miután a fővárosban ügyes-bajos dolgaikat elintézték.

A kedvezmény valóban páratlanul álló praktikus előnyöket nyújt és ezért nem kétséges, hogy igen sokan fogják igénybevenni.

A Jedermann Marosvásárhelyen. Janovics színházigazgató a nyári szünetre vaj⁹ tekintettel megengedte a kolozsvári színház színészeinek, hogy saját vállalkozásukban Marosvásárhelyen színrehozzák a Kolozsváron olyan nagy sikert aratott, modern rendezésű Jedermann. A kolozsvári színészek ma, csütörtökön este mutatják be a kolozsvári rendezés pontos és hű kópiájában a Kultúrpalotában a Jedermann. Az érdekes művészi esemény valószínűleg ugyanolyan nagy közönséget fog vonzani Marosvásárhelyen, mint Kolozsváron.

HÍRDETMÉNY AZ UJ KELETBEN
KÉRLEK AZ ÚJ KELETBEN

A bécsi sterilizációs ügyben

Letartóztatták Pierre Ramust, az anarchista világhírű vezérét,

aki az egész titkos szervezet szellemi vezére volt.
Világbotrányá dagad a bécsi magtalanító-affér

Bécs, szeptember 7. A grázi sterilizációs „intézet” botránya ügyében szenzációs adatok kerültek a nyomozhatóságok birtokába. Egész nagyszabású és jól megszervezett vállalkozás volt a magtalanító intézet, melynek Bécsben is voltak fiókjai. A vállalat élén Pierre Ramus közismert anarchista író állott, aki ügynököket, felhajtókat szerződtetett és minden szál az ő kezében futott össze. A műtétet nem orvosok, hanem szegénysorsú orvosnövendékek végezték, akik jó kereset reményében vállalkoztak a magtalanításra, rendszerint azonban csak pár garast kaptak.

Megmérgezte magát az egyik „orvos”

Tegnap egy Barzan Szilárd nevű orvostanhallgató levélben közölte a bécsi rendőrséggel, hogy szintén részt vett a sterilizációs műveletekben. Detektívek mentek ki a lakására, ott házkutatást tartottak, amelynek folyamán rengeteg terhelő adat került a rendőrség kezébe. Ennek alapján kiadták a letartóztatási parancsot Barzan ellen, az orvostanhallgató azonban öngyilkosságot kísérelt meg. Amikor a detektívek Barzan lakásába léptek, súlyos mérgezési tünetek között találták a szerencsétlen orvostanhallgatót, akit nyomban be szállítottak a kórházba. Megállapították, hogy nagy adag morfiomot vett be, állapota azonban az orvosi beavatkozás után annyira javult, hogy komoly veszélytől már nem kell tartani. Hátrahagyott leveléből kiténik, hogy a legtöbb sterilizációs műtétet Barzan hajtotta végre. Mintegy ötven sterilizációs műtétet hajtott végre, amiben két bolgár orvosnövendék, Astanasoff és Akentyev is segítettek. Levelében megírta, hogy a nyomor hajtotta erre az útra, az ügynökök azonban kizsákmányolták, mert a műtétért mindössze 15–20 sillinget kapott. Eleinte hárman együtt dolgoztak, később azonban Akentyev Grázban egy konkurrensvállalkozást alapított, amely szintén nagy forgalmat bonyolított le. A bécsi „intézet” Danussi segédmunkás simmeringi barakkalakásában volt.

A titokzatos Ramus

A rendőrség eddig tíz embert tartóztatott le a maga nemében páratlanul álló afférban. A letartóztatottak között van Pierre Ramus, polgári néven Grossmann Rudolf és a két bolgár diák, valamint Danussi bécsi segédmunkás. A grázi intézetben pontosan vezetett naplót találtak, amelyben fel voltak jegyezve azok, akiket műtétet hajtottak végre és az összeg is, amelyet fizettek. Kiderül a feljegyzésekből, hogy ez a klinika már öt év óta működött. A felhajtók egész Stájerországból toborozták a jobbmódu gazdákat, akik nagy összegeket fizettek, hogy óvják magukat a gyermekáldástól.

Ramus Grossmann évekkel ezelőtt anarchista üzelmek miatt kiutasították Németországból, azután Ausztriában telpedett meg. Állandó lakást tartott Bécsben és Grázban. Röpiratokat adott ki, amelyekben kárhóztatta a bő gyermekáldást, mert ez a gazdasági nyomorúság oka és ezeket a nyomtatványokat ügynökeinek segítségével a parasztnép

Anilin-festékek

orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagyban eladása.

Ullmann József & Fia

Vegyiáru Import Oradea. Telefon 677.

között terjesztette. Az elkobzott „klinikai betegnaplók” megállapították, hogy Pierre Ramus minden egyes sterilizált ember után 30 silling jutaleket fizetett az ügynöknek.

A bécsi rendőrségen ma kihallgatták Pierre Ramust, aki igen érdekes módon védekezett. Minden ember szabadon rendelkezik a testével — hangoztatta Pierre Ramus — és éppen ezért nem tartja büntetendő cselekménynek a magtalanítást. Az afférnak egyébként egy

Texas állam egész termését elpusztította az árvíz

Newyork, szept. 7. A Rio Grando és négy nagyobb mellékfolyója a hirtelen beállott szakadatlan esőzések folytán kiáradt és elöntötte az egész vidéket.

Az áradás Texas államban borzalmas pusztításokat végzett, amennyiben nemcsak tönkretette az egész termést, hanem városokat és falvakat döntött romba. Az áradás megszakította a táv-

orvos letartóztatottja is van. A grázi rendőrség súlyos gyanúkok alapján tegnap őrizetbe vette a grázi kórház másodorvosát, dr. Bartoscheket, aki — az előjelek szerint — szintén részt vett a magtalanítási manipulációkban.

irati és a vasutközlekedést a veszélyeztetett vidékekkel és ezért egyelőre semmiféle pontos adat nem áll a kormány rendelkezésére az áradás pusztításairól. Attól tartanak, hogy az elzárt vidékek lakossága, amennyiben a víz elől meg tudott menekülni, az éhínség áldozata lesz. A kormány rendkívüli intézkedéseket tervez a nyomor enyhítésére.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Vásárhelyi Magda hangversenye. Vásárhelyi Magda zongoraművész nő hangversenye a legteljesebb és legbensőségesebb siker jegyében zajlott le kedden este a piarista gimnázium dísztermében. A hangverseny külsőségei is a legkedvezőbb kereteit nyújtották egy minden tekintetben nívós zenei esemény nívójának. Disztinált és zeneileg kulturált közönség töltötte meg a terem széksorait és ünneplte a kiváló és szép művészi jövő előtt álló zongora-interpreteket. A művész nő teljesítménye a legteljesebb mértékben beváltotta a nagy érdeklődés előlegezett bizalmát. Vásárhelyi Magda verbeli pianista. Hangszerének minden kifejezőképességét életre tudja kelteni. Nagy segítségére van ebben elsősorban fejlett és kiegyenlített technikája, melylyel virtuóz könnyedséggel tud átlegelni a legnehezebb zenei formák meredélyein. Zenei felfogása és értelmezése gazdagon felhurozott muzikális érzékenységén nyugszik. Intelligens és fegyelmezett, billentése gazdagon árnyalt, dinamikai ereje pedig telitett férfias. Az est műsorának fénylő pontja Debussy Tüzijátéka volt, amelyet a szeniálisan megalkotott zongora darab dus variánsu és intellektuálisan kifinomodott változataihoz méltó muzikálissal interpretált. Bach-ot a klasszikus mű belső tartalmával rezonáló komoly felfogással, Liszt Dante szonátáját és száguldó tempójú Legendáját viharzó szenvedéllyel, Kodály Marosszéki táncait tökéletes ritmikával játszotta. A közönség színi nem akaró tapsaira a művész nő Scarlattinak egy finoman csiszolt szonatinájával és egy Chopin-mazurka előadásával egészítette ki a sikeres est élményeit.

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szeptember 8, 9, 10 és 11-én
csütörtökön, pénteken, szombaton és
vasárnap:

TEMPLOM EGERE

németül beszélő és éneklő hangos
játékszlager.

A postai társasutas tagjai:

nézzék meg az erdélyi népművészeti tárgyak kiállítását. Olcsó árak a Lepage könyvkereskedésben.

Az őszi szezon kezdete

az ABC

régi és ismert olcsóságát hirdeti

Az őszi árak már raktárra érkeztek
és árusítását megkezdjük!!!

Strada Neculcea (volt Korniss-ucca) 1.

Bejárat a kapu alatt

Brünn. 7.30: Fuvola- és zongoraszonáták.
Osló. 7.30: Mendelssohn: Zongora-, hegedű- és csellószonáta.
Stockholm. 8: Orgonahangverseny. 10: Grammfón.
Svájci Aleman Adó. 8.40: Vigjáték.
Svájci Romand Adó. 7.30: Grammfón.
Toulouse. 9: Filmdalok. 10: Dalok.
Utána ballalajka. 10.45: Argentínai zene.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 80 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Román, német és francia nyelvű iratok adok. Fordításokat vállalok. Cim a kiadóhivatalban.

Összekötő perzsaszőnyegeket és jókarban levő ovális szalonasztalkát veszek. Cim a kiadóhivatalban.

Közép- és főiskolai tanulókat elfogad intelligens uri zsidó család elsőrendű ellátásra. Szakszerű zene és idegen nyelvek oktatása. Korrepetálás minden tárgyból. Fürdőszoba- és zongorahasználattal. Regina Maria leánygimnázium tőzomszédságában, kertes villában. Cim a kiadóban.

Diákleányok vagy fiúk, esetleg intelligens hivatalnoknál teljes ellátást kaphat. Özv. Abelné, Str. Berthelot (Eötvös u.) 25. szám.

Nagyváradon központban lakó intelligens zsidó családnál urileány, vagy diákfiu teljes ellátást kaphat, fürdőszoba- és zongorahasználattal. Özv. Berger Antalné Oradea, Vámház ucca 39. Kert uccai sarokház.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Ein junger Rabbiner mit guter Stimme, tüchtig Redner, erstklassiger Vorbeter, kinderlos, sucht einen Rabbinerposten. Adresse bei der Administration des Blattes.

Két-három fiu vagy leány kóser teljes ellátást kaphat jutányosan Reg. Ferdinand 91.

Családi-ház sürgősen eladó. Pata ucca 125. Értekezni bármikor.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Leviskam és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltés előzetes beküldése utánvétel.

Tovább Budapestről tézet időjárás melegedő, csjárás várható felől bor

Venizelrög választás szeptember 2. tásokat fék ellenzék bizlosszal szem már köztársák. A minisette, hogy sem fogja a lehetősésemég a válascsot kísérel államhatalm

Százötjárás a sevA sevilai puccskisérle és 10 polgáa vizsgálató

Páris siklott. Párzelében a kicserelési lően meg at, kisiklott ja felborult életveszélye

Légi Moszkva Szeptember mi járatok és Moszkva rom-négy utast száll pig tartott óra alatt f

Háromdök felett. ki tengerer terekhez tar három ang a szigetén angol kato levegőterét kellett.

Krisis imégis szül mann cipő őszi és tél első cipőt Tehd irán Ferdinand

Uj keban, Lond Londonbar fognak ta blémáinak renciát lo a Simlaba lésen be i

Az a vetit a te tik: Sir E ügyi min textilgyár munkásság el eredmé

Meglobnál, to fájdalma fél pohár keserűvíz biztosít. E nye szeri gyors, ke József ke gériákban

Vaj csehslövből jelent te banke követ tist got. Jizer dolgozott mélyítésé

Az által fer bírő társ delmi is 16-án ke beiratkoz jelentkez világozta Alea Goj

HÍRBEK

Tovább melegedő időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint tovább melegedő, csendes és jobbára derült időjárás várható. Egy-két nap mulva nyugat felől borulás és eső valószínű.

Venizelosz kisebbségben marad a görög választásokon. Athénből jelentik: A szeptember 25-re kitűzött képviselőválasztásokat féktelen agitáció előzi meg. Az ellenzék biztosra veszi győzelmét Venizelosz szemben s vezérüket, Calderist már köztársasági elnöknek is kikiáltották. A miniszterelnök hír szerint kijelentette, hogy az ellenzék győzelme esetén sem fogja átadni a hatalmat. Athénben lehetségesnek tartják, hogy az ellenzék még a választások megtartása előtt pücesot kísérletet meg s magához ragadja az államhatalmat.

Százötven személy ellen indult eljárás a sevillai monarchista puccs miatt. A sevillai vizsgálóbiztos a monarchista puccskísérlettel kapcsolatban 140 katonai és 10 polgári személy ellen folytatta le a vizsgálatot.

Párizs—Ventimigliai gyors kirisiklott. Párizsból jelentik: Marseille közelében a Párizs—Ventimigliai gyors sín kicsérelési munkálatok közben még kellemetlen meg nem erősített síneken haladt át, kirisiklott s a szerelvény egyik kocsija felborult. A katasztrófánál nyolc utas életveszélyesen megsebesült.

Légi közlekedés Vladivosztko és Moszkva között. Londonból jelentik: Szeptember 25-én rendszeres légitörlem járatok indulnak meg Vladivosztko és Moszkva között. Egy-egy repülőgép három-négy főnyi legénységet és öt-hat utast szállít. Vasuton az ut eddig 8 napig tartott. Az éjjel is haladó gépek 48 óra alatt fogják megtenni az utat.

Három angol repülőgép német erődek felett. Berlinből jelentik: Ma az északi tengeren levő s az Észak-Fries szigetekhez tartozó német sziget felett három angol repülőgép szállott el. Mivel a szigeten német erődítések vannak, az angol katonai gépek megjelenése a sziget levegőterében Berlinben nagy feltűnést keltett.

Krisis ide, krisis oda, önnek azért mégis szüksége van most cipőre. Hoffmann cipőüzletébe megérkeztek az új őszi és téli modellek. Elegáns, tartós és olcsó cipőt kizárólag Hoffmannnál vehet. Tehát irány: Hoffmann Cluj, Calea Reg. Ferdinand 19.

Uj kerekasztal konferencia Londonban. Londonból jelentik: Novemberben Londonban új kerekasztal konferenciát fognak tartani India alkotmányos problémáinak megvitatására. Az új konferenciát lord Willingdon indiai alkirály a Simlaban tartott indiai alkotmánygyűlésen be is jelentette.

Az angol munkaügyi miniszter közvetit a textilsztrájkban. Londonból jelentik: Sir Henry Betterton angol munkaügyi miniszter Manchesterben közvetit a textilgyári munkaadók és a sztrájkoló munkásság között. Eddig még nem ért el eredményt.

Meghülésnél, náthaláznál, mandolobnál, torokgyulladásnál valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendes gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a Ferenc József víz hatása gyors, kellemes és megbízható. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

Vajda bankettet adott a távozó csehszlovák követ tiszteletére. Bukarestből jelentik: Vajda miniszterelnök ma este bankettet adott Jizerski csehszlovák követ tiszteletére, aki elhagyja az országot. Jizerski hosszú éveken át igen sokat dolgozott a cseh-román kapcsolatok kiépítéséért.

Az oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott nyilvánossági joggal bíró társulati fű és női felsőkereskedelmi iskolákba a beiratások folyó hó 16-án kezdődtek meg. Az első osztályba beiratkozni szándékozók minél korábbi jelentkezése ajánlatos. Mindennemű felvilágosítást az igazgatóság ad. (Oradea Alea Gojdu 1.)

Mától kezdve olcsó reklámhetet rendeznek a kolozsvári kereskedők

Ma délután hat óra öt perckor érkezik az első kiránduló vonat Budapestről

Cluj-Kolozsvár, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a magyar és román államvasutak között néhány héttel ezelőtt megállapodás jött létre, hogy úgynevezett filléres vonatjáratokat állítsanak be Magyarországból Romániába és vissza. Az első magyar filléres különvonat ma, csütörtökön délután hat óra öt perckor érkezik a kolozsvári állomásra és nagy tömeg budapesti kirándulót hoz magával.

A magyarországi kirándulóvonat utasai

Haditengerészeti manőverek Braiában és Galacon. Bukarestből jelentik: Október 26-án Braiában és Galacon haditengerészeti manőverek lesznek, amelyek a király is részt vesz.

A saopaloí felkelők újabb sikerei. Newyorkból jelentik: A saopaloí felkelők behatoltak Rio Grande do Sul szövet-ségi államba s újabb sikereket arattak a kormánycsapatokkal szemben.

Lezuhant egy lengyel katonai repülőgép. Varsóból jelentik: Az északkelt-lengyelországi Novogrodek közelében egy lengyel katonai repülőgép lezuhant. Pilótája, egy kapitány szörnyethalt, megfigyelője súlyosan megsebesült.

Az osztályosorsjáték huzása. Bukarestből jelentik: Az osztályosorsjáték mai huzásán nyertek 60.000 lejt 38186. 30.000 lejt: 7185, 27901. 20.000 lejt: 27875, 42751, 52013. 15.000 lejt: 36236, 45795. 12.000 lejt: 27450, 52476, 5689, 71957, 75578, 77900, 23980, 68467, 72552.

A zsidó iparosok aggmenházuk javára f. hó 10-én, szombat este kilenc órai kezdettel fogylalt- és szórakozási estélyt rendeznek a City-kávéházban, amelyre Cluj város zsidó társadalmát ezuton is tisztelettel meghívja a Hölgybizottság.

A denaturálszesz normál ára. Bukarestből jelentik: A szeszmonopólium igazgatósága közudomásra hozza, hogy a denaturálszesz eladási ára a közönség részére 28 lej literenként 86 fokos szesz nélkül. Ennél drágább árat és gyengébb minőségű szeszt számítani, illetve eladni tilos.

Szeptember 11-én nyílik meg Bukarestben az orvostörténezszer kongresszusa. Bukarestből jelentik: Szeptember 11-én kezdődik Bukarestben az orvostörténezszer nemzetközi kongresszusa, amelyen több, mint 120 külföldi tudós vesz részt, valamennyien az orvosi tudomány történetének kiváló művelői. A kongresszuson, amelynek megnyitó ülése az Atheneumban lesz, maga a király fog elnökölni.

Gyermeke iskolapóit hol veszi? Természetesen Hoffmann cipőüzletében, mert csakis Hoffmannál kap prima, tartós és kényelmes, de emellett nagyon olcsó iskolapóit. Hoffmann Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.

Tíz évi börtönrre ítélték a szentpáli templomgyalázókat. A kolozsvári hadbírósa érdekes tárgyalást folytatott le szerdán délelőtt. Masso Barta József és Safciuc Péter a gyulafehérvári 91-es gyalogezred és a szalontai 57-es gyalogezred büntetett előéletű közlegényei, templomrablás vádjával állottak a hadbírósa előtt. Barta és Safciuc néhány hónappal ezelőtt Kolozsváron töltötték le hathónapos börtönbüntetésüket. Junius hónapban megszöktek a fogházból és Tarnava megye felé vették útjukat, majd Szentpál községbe mentek. Junius 21-én értek San Paulba, betörték a római katolikus templomba, ahol mindent összeromboltak és egy Krisztus szobrot s egynéhány kelyhet magukkal vittek. A szökevények ezután Dicsőszentmártonba mentek, hogy ott értékesítsék a templomból elrablott tárgyakat. Dicsőszentmártonban elfogták őket a csendőrök és visszahozták a kolozsvári fogházba. A mai tárgyaláson a vádlottak beismerték tetteiket és azt vallották, hogy éheztek s emiatt törték be a templomba. A hadbírósa súlyos ítéletet hozott a templomgyalázók ügyében. Bartát tíz évi börtönrre és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, Safciucot öt évi börtönrre és politikai jogainak öt évre való felfüggesztésére ítélték.

három napig maradnak Kolozsváron és a kolozsvári kereskedők éppen erre az időre rendezik meg a kezdődő őszi vásár nagy reklámhetét. A reklámhet ideje alatt kirakatversenyt és olcsó vásárt rendez minden kolozsvári cég. A reklámhet alatt a kolozsvári kereskedők éjjel is ki-villágitják kirakataikat és üzleteiket és árakat olyan módon szállítják le, hogy ez a hét nagyon kedvező bevásárlási alkalom lesz a kolozsvári vevőközönség számára is.

Egy parasztszekér elgázolt egy hatvan éves öregembert. Sulyos baleset történt szerdán délelőtt a kolozsvári Vágóhid téren. Pop Zakariás hatvan éves györgyfalvi földmives korán hajnalban bejött Kolozsvárra, hogy valami dolgot elintézzék. Az öreg földmives betért egy kocsmába, majd onnan kijött a nagy forgalomban a szekerehez indult. Ekkor az egyik uccából egy sebesen robogó szekér közeledett, mely elütötte a szerencsétlen embert. Azonnal értesítették a mentőket, akik a helyszínre kiszállva konstátálták, hogy az öreg földész válltörést és egyéb súlyos zuzódásokat szenvedett. Pop Zakariást a sebészeti klinikára szállították, ahol azonnal műtétet hajtottak végre rajta. Állapota súlyos, de veszélytelen.

Középiszkolás fű vagy lány gondos elátását vállalja izr. uricsalád fürdőszobás lakásban. Cim: „Orlov” ékszerüzlet főpostával szemben.

Kirándulás. A Salom-klub vigalmi bizottsága vasárnap, szeptember 11-én, kirándulást rendez a révi barlanghoz. Indulás hajnali 4 órakor a Mátyás-ház előtt. Részvételi díj 120 lej. Jelentkezések a klub irodájában, vagy telefonon péntek délután 6 óráig. Telefonszám 775.

Tíz évi budapesti működés után, ahol szalonomat a legelőkelőbb hölgyközönség frekvenciálta, nőruhaszalonomat szeptember elsején megnyitottam, Cluj, str. Berthelot 6. (Eötvs ucca), ahol a hölgyek mérsékelt áron juthatnak a legelegánsabb és legutolsó divatszertint toalettjeikhez. Gábel Vilmosné.

Panamát leplezték le a hadügyminiszterium haditengerészeti osztályánál. Bukarestből jelentik: A második hadtest hadbírósa jelentést kapott, hogy a hadügyminiszterium haditengerészeti osztályán bizonyos szabálytalanságokat észleltek az olaszországi hajó és hadianyagrendeléseknél. A hadbírósa elhatározta, a vizsgálat megindítását és ennek vezetésével Gavrilcsu tábornokot bízta meg, aki tegnap letette az esküt.

Nyilatkozat. Az Uj Kelet f. hó 7-ki számában a „Zsidókórház orvosi kara nyilatkozata” címen megjelent cikkben személyem ellen közölt nyilvános rágalmak miatt, (amelyek minden objektív alapot nélkülöznek) azok szerzői ellen és az ügy pontos kivizsgálása végett, valamint az orvosi rendtartás és saját reputációm érdekében az Orvosi Kamarához fordultam, amelynek döntése alapján megteszem a további szükséges lépéseket. Dr. Heller József.

Indig Alfréd hangversenye kedden este a piarista gimnáziumban. Indig Alfréd férfiasan érett művészete kedden este ismét megszólal Kolozsváron. Legutóbb, mielőtt külföldi sikereken gazdag hangverseny körútjára indult, a múlt nyáron ragadta extázisba művészetével szülővárosának közönségét. Indig Alfréd instrumentumának mestere. Ezt nemcsak mi hanem a nyugateurópai sajtó legilletékesebb kritikussai állapították meg. Az elmúlt évadban számos, nagy, nyugati metropolis közönsége előtt demonstrálta, hogy egy vonalban áll művészete a világ legelőkelőbb márkás művészeivel. Indig Alfréd kedd esti műsorát a hegedűre írt zeneirodalom legtermésesebb darabjaiból állította össze. Debussy: Sonata, Brahms: Hegedűverseny, S. Saens: Havanaise, Wieniawsky: Scherzo, Tarantella, Rózsa Miklós: Magyar suite. Indig Alfrédet a kiváló pianista: Molnár Irma zongoraművésznő kíséri zongorán. Az Indig-hegedűestre Le page könyvkereskedése hozza forgalomba a belépésre jogosító műsort.

NAPRÓL NAPRA

A newyorki atlétikai versenyen Stella Walsh-Walaskiewicz olimpiai futóbajnoknő 11.8 mp.-cel új világrekorddal győzött a 100 m. síkfutásban.

A Graf Zeppelin reggel visszaérkezett Friedrichshafenbe.

Az amerikai felsőbbíróság eltöltötte Chaplin két kiskorú fiát a filmen való szerepléstől, még abban az esetben is, ha ehhez úgy az apa, mint a tőle külön váltan élő volt felesége, hozzájárulását is adnák.

Hollywoodban Bern Pál, a Metro-Goldwyn gyártási főnöke, aki két hónappal ezelőtt kötött házasságot Jean Harlow filmsztárral, öngyilkosságot követett el és meghalt.

Neri olasz repülőhadnagy a Gorda tó felett gyorsasági rekordkísérlet közben gépével lezuhant s a hullámokban életét vesztette.

A tüdővész elleni védekezés nemzetközi konferenciája ma megnyitott Hágában.

Az Egyesült Államok területén a munkaninnyepén több mint száz ember vesztette életét közlekedési balesetek és fürdőzés közben. Washington környékén óriási hőség uralkodott. 250 embert napszúrással szállítottak be kórházakba.

Moszkvában megkezdték a világ legnagyobb mozijának építését, amely hétezer néző befogadására lesz alkalmas.

Gróf Coudenhove-Kalergi Bázelen tartózkodik, ahol előkészíti a Páneurópa bizottság harmadik kongresszusát, amely október 3-án kezdődik Bázelen.

Torinóban 54 m. magas felhőkarcoló építését kezdték meg.

Vines, Allison, Gleahiel és Van Ryn amerikai tenniszjátékosok Ausztráliába utaznak, ahol februárig turát bonyolítanak le.

Coolidge volt elnök Hoover elnökkel újráválasztása mellett foglalt állást.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon, mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vázsonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

Ismét kapható:
Ganz Ábrahámné
Róser
szakácskönyve

! Leszállított ára: Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel

UJ KELET *Legújabb hírek*

A sváb kisebbség elmagyarosításáról volt parázs vita a parlamentben

Hegedüs Nándor a kisebbségi nyelvhasználatot köveletta a közigazgatásban

Mayer Ebner Csernovic városának gazdasági leromlását tárta a kamara elé

Bucuresti-Bukarest, szeptember 7. A kamara szerdai ülésén Mayer Ebner zsidópárti interpellált Csernovitz város érdekében, Bukovina fővárosa valamikor Románia legvirágzóbb városa volt, a kri- zis azonban teljesen tönkretette. Intézkedéseket kér, hogy az a gabonakiviteli centrum a stagnálás mai állapotából újra felemelkedhessen.

Cuza: Ne beszéljen annyit, menjen a zsinagógába.

Pop-Cicio elnök figyelmezteti Cuzá, hogy Mayer Ebnernek joga van beszélni.

Mayer Ebner ezután tiltakozik az ellen, hogy a díszindikátusba be nem lépett exportőrök nem kaphják meg a szindikátus tagjainak biztosított mentességet az 18.000 lejes kiviteli illeték alól.

Roscu elnök teszi, hogy a király konstancai látogatása alkalmából 3 és félmilliót utaltak ki az ottani nyugdíjasoknak, nehogy az uralkodó elégedetlen nyugdíjast találjon. Ebből az összegből azonban csak 1 milliót fizettek ki, azt is politikai szempontok szerint. Vizsgálatot követel.

Mjért van szabadlábban a gyilkos

Roseteanu averescanus Ialomita megye igazságszolgálati viszonyait teszi szóvá és azt állítja, hogy a bíróságoknál politikai befolyásokat érvényesítenek. A Pestestii Zacharia testvérek ismert ügyéről beszél és kérdezi az igazságügyminisztert, miért van szabadlábban a gyilkosság miatt 10 évre elítélt kisebbik Zacharia fiú, míg az idősebbik, a volt primár, még ma sem állt bíróság előtt.

Ghimbaseanu lupista kéri a hadiönkén-tesek és árvák földosztását.

Pompiliu Ioantescu parlamenti kezdé-nyezéséből törvényjavaslatokat nyújt be az esküdtse kelnöki tisztségéről, továbbá a hatósági tulkapás esetére szóló önvédelemről.

Pancov bulgár képviselő előadja, hogy az Unversul szeptember 5-ki száma egy interpellációt ad a szájába, amit soha-séma mondott el. A neki tulajdonított beszéd hazugság. Kijelenti, hogy a Cadri-later lakosai becsületet, jóérzésű embe-erek, akik semmiféle propagandával nem foglalkoznak. Rágalm, hogy Várnában ir-rendenta tüntetésen vett részt. A bulgár kisebbség lojalitását hangsúlyozza.

Costinescu liberális tiltakozik az Ade-verul parlamenti tudósítása ellen, amely szerint Landaunak az újságírók nyugdíj-intézetéről szóló interpellációja alatt ő azt a közbeszólást tette, hogy az állam-nak másra kell a pénz.

Robu cuzista: Pedig igaza lett volna. Ne adjon az állam a zsidó újságíróknak nyugdíjat.

A közigazgatási törvényja-vaslat vitája

Ezután a közigazgatási törvényjavas-lat részletes vitájára tértek át.

Hegedüs Nándor az első szakaszhoz szóla fel, kifogásolja a községek új be-csztatására vonatkozó rendelkezést és kéri, hogyha már ragaszkodnak ehhez a sza-kaszhoz, úgy adják meg a kisebbségben maradó véleménynek is a fellebbezési jo-got. Kívánja továbbá, hogy a határozato-kat a lakosság anyanyelvén hirdessék ki. A választások alatt magyar nyelvű ma-nifestumokat terjesztettek a magyar párt ellen. Akkor jó volt a magyar nyelv. A gyakorlati élet megköveteli, hogy a ha-tározatokat a lakosság előtt érthetővé te-gyék. Ilyen értelemben módosító javasla-tot terjeszt be.

Muth Gáspár németpárti javasolja, hogy mindenütt, ahol a lakosságnak leg-alább 20 százaléka teszi ki valamely ki-sebbség, úgy annak anyanyelvén is ki-hirdetendők a határozatok.

Vlad Aurel hozzájárul ehhez a javas-lathoz.

A kamara többsége azonban elveti a

módosításokat és abban a szövegezésben fogadja el az első szakaszt, hogy a vá-lasztói lajstromokba felvett polgárok többségének van joga fellebbezni a pre-fektusi beosztás ellen.

Interpelláció a svábokról

Pop Ghita nemzeti parasztpárti inter-pellációt jelent be a közoktatásügyi és kultuszminiszterhez a sváb kisebbség problémájáról. Erdély északi részén a román és magyar nép közé 1711. a szatmári béke óta beékelődött jelenté-

keny számu sváb lakosság, amelynek a magyar rezsim elnemzetlenítő politikájá-nak hatása alatt el kellett tűnnie. A ma-gyar politika tudatosan törekedett ennek a német anyanyelvű népnek a beolvasz-tására és elmagyarosítására. Az imperium változás bekövetkeztével természetessé vált az a törekvés, hogy ezt az elnemzet-lenítő folyamatot megállítsák és a sváb népet visszaadják régi kulturájának. Az államra bizonyos feladatok vártak ebből a szempontból, azonban sajnálattal kell megállapítania, hogy a magyarosító pro-

Mégis beterjesztik a konverzió-módosító javaslatot?

A kormánypart elnöki tanácsának ülésén a szakértők véleménye alapján döntöttek

Bucuresti-Bukarest, szeptember 7. A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa ma délelőtti Manju Gyula lakásán értekezle-tet tartott a konverzió kérdésében. Az ülésen megvitatták a külföldi szakértők véleményezését és elhatározták, hogy 10

holdig változatlanul fenntartják a kon-verziót, azon felül ellenben a kamatok rekalkulációját fogják megvalósítani. Mi ronescu törvényjavaslata valószínűleg mégis beterjesztésre kerül még ebben az ülésszakban.

Kommunista propaganda folyik a bukovinai ukrán falvakban

Vörös zászlókat tűztek ki a sipeniti parasztek

Csernovic, szeptember 7. A Dimineata jelentése szerint a bukovinai falvakban egyidő óta rendkívül intenzív kommun-ista propaganda folyik. Ugyancsak kommunista manifesztumokat terjesz-te-nek Csernovic külvárosaiiban is, amiből a rendőrség arra következtet, hogy a bolsevik propagandisták előre kidol-go-zott szisztematikus terv alapján doi-goznak.

A csernovicmegyei Sozmeni városka-ban kommunista manifesztumokat ra-gaszítottak ki a falakra, az állatvásá-ron pedig kommunista röpiratokat ter-jesztettek. A falragaszok és röpiratok ukrán nyelven vannak megfogalmazva,

többek között egy klissét is ábrázolnak, amelyen egy ifju vörös zászlót tart kezében. A manifesztum „A romániai kommunista ifjuság” aláírást viseli. A csernovicmegyei Sipeniti községben bar-na kartonpapírból készült kommunista jelvényeket terjesztettek. Két házra az elmult éjszaka vörös lobogókat tűztek ki. A csendőrök több letartóztatást foganatosítottak. A letartóztatott pa-raszteket erős fedezet mellett Cserno-vicba kísérték. A csernovici rendőrség detektivekkel nyomoztat a falvakban a manifesztumok és röpiratok terjesztői után.

Befejezték az új kényszereregyez-ségi törvény bizottsági vitáját

Kényszerlikvidálás helyett — csődeljárás alapján való likvidálás, a csőd elrendelése nélküli

Bucuresti-Bukarest, szeptember 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara és szenátus jogügyi bizottsága ma dél-előtti befejezte a kényszereregyezési tör-vény módosításáról és a kényszerlikvi-dálási törvény hatályon kívül helyezé-séről szóló javaslat vitáját. A vitában résztvevő képviselők kérték, hogy a kényszereregyezés ideje alatt ne legye-nek végrehajthatók a kereskedelem, vagy ipar üzéséhez való szükséges in-gatlanok sem. Ezt a javaslatot a kor-mánypárti képviselők intervenciója el-lenére is visszautasította Popovici pénz-ügyminiszter.

A 63. szakaszt a következőképpen

fogalmazták meg:

„A likvidálási eljárás alatt álló keres-kedőkre jogszertint az új kényszereregye-zési törvény rendelkezései alkalmazat-nak, azzal a megszorítással, hogy a kényszereregyezés elfogadását nem omologálják, ha az adós hitelcsalást követett el. A kényszereregyezési tör-vény 52. szakasza értelmében. Végül egy újabb szakaszt csatoltak a törvény-hez, amely szerint jóhiszemű adósok kérhetik vagyonuknak csődeljárás alap-ján való likvidálását, anélkül, hogy a csődöt ellenük elrendelnék.

A javaslat valószínűleg csak ősszel kerül a parlament elé.

cesszus tovább tart és az egyesülés utáni 14-ik évben a szatmári és nagyváradi római katolikus püspökségek jóvoltából még céltudatosabb, mint valaha.

Román nemzeti veszedelem a svábok elmagyarosítása

— Nem akarom izgatni a közvéleményt a magyar kisebbségek ellen, amelynek jogait mindig elismertem és elismerem a román állam határain belül. De a sváb kisebbségek elmagyarosítása ellen szót kell emelnem. Ez román nemzeti szem-pontból nem lehet közömbös rán nézve. Nemzeti veszedelem ez, amely ellen vé-dekeznünk kell és ebben a kérdésben sür-gős interpellációt kívánok előterjeszteni.

A kamara hozzájárul a sürgősséghez. **Laar** Fejenc magyarpárti: Jó lett volna, ha annak idején, amikor kultuszmi-niszteri államtitkár volt, tette volna meg a szükséges intézkedéseket.

Öszentsége nem teljesíti kö-telességét

Pop Ghita: Ön azt hiszi, hogy én nem foganatosítottam intézkedéseket? Amikor alminiszter voltam, a római katolikus papság, amely telve van sovíniszta és fa-natikus elemekkel, olyan agitációt üzött, amit a román állam nem nézhetett tén-lenül. Reméltem akkor, hogy Friedler püspökké kinevezése véget fog vetni en-nek a helyzetnek, de csalódtam öszent-ségében, mert nem teljesíti kötelességét.

Laar: Sajnálom, hogy Ön mondja ezt, aki annak idején megbízást kapott, hogy külföldön tanulmányozza a kisebbségi kérdést és elkészítse a kisebbségi statutumokat. Nem jutott ön még el arra a konkluzióra, hogy magyarok és románok között olyan processzus folyik, amely állandó fog maradni mindaddig, amíg a két nép együtt él.

Kétféle elnemzetlenítés van: természetes és állami

Pop Ghita: Ön téved, én eljutottam ehhez a konkluzióhoz. De kétféle elnem-zetlenítés van: Az egyik a természetes, az állam beavatkozása és támogatása nélküli. Ezt nem is lehet megakadályoz-ni. A másik, amit régebben a magyar állam tudatosan folytatott az erdélyi románság ellen kevés és a svábok ellen nagy sikerrel. Amit a katolikus egy-ház csinál, azt a román államnak köte-lessége megakadályozni.

Önök tiltakoznak és panaszkodnak a mi intézkedéseink ellen. De milyen erkölcsi autoritásuk van ahhoz az ellen tiltakozni, ha mi a sváb népet vissza akarjuk adni saját kulturájának?

Laar: Azért tiltakozunk, mert nem szabad elfelejteni, hogy közben világ-háboru is volt.

Pop Ghita: Önök is elfelejték ezt és folytatni akarják a régi magyar politi-kát.

A kamara ezután folytatta a közigaz-gatási javaslat szakaszonkinti vitáját.

Dr. KULCSÁR ISTVÁN:

Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonat: Az ősember lélekismerete. — Az egyén, mint cél-irányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság”. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyaté-kosság-érzés kompenzációja, a szemé-lyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — El-zülles és bűnözés. — Szexualitás prob-lémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önévelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ara 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baros 10. Pop (v. Brasovai u.) 10. sz. Telefon 9-75.

Taxa posta-plátite in n. No. 224.715

da Baron L. Telefon: 9-7. Havonta 110. évre 600. Havo földre: Havo félére 6. eg-detések díjaz KELET az zsidóság egy keink után rás megjelöl

A német

Még az új országban, ha neví blanken havi fogháza ben kétségbe len valló ren és azt merje rint nem vé a vádoltak rendkívül fel iteltetése, me meg, hogy az lességét telje Bevonult az tárgyalóterem zus szempont lojtat a véde talános jogsz törvény értel védőt a bírós pénze ügyvé védet fogadn alkotmányos Németország hogy a néme nek bolondol met vállálják kommunista. állanak az u nek lemondá biztosított jo tás elsősorba lehetetlenlé a bíróság el emberei min ségük védőre A többieket ha kétségbe ségét vagy a bezárják. Az ritja a mun szen a krimi

Mégegys

Az egész k reknek az id A javaslat változik és r egyáltalában a szesszióban lat.

Nincs oly milyen gyüle zió miatt, De okos szót, m bankok szöve nagygyűlésén

Hogy tudn is, ahogy azt az Mironé karika.

Persze ne először ezt denki tudta hires javasl azonban fele

Hogy pén ziót csinálni lenti, hogy r bank vagy

tuvá vált át fizeti. A mi sines eféler ciót pénz né lam. Rende

gy, hogy a menjenek be Már a kon percben me ténetsen Bu

kár és ilyen „Ha önök gazdasági a feltalálták a megtalálják le fogjuk m

Az erdélyi ják meg a f den demagó kifejtett fél felemelik tilt verzió ellen,

akarja a pa son fel konv ki a hitelező zációs részle Mindez ro eppen hogy